

Generell informasjon

Ferd AS er et norsk familieeid investeringsforetak med hovedkontor i Strandveien 50, Lysaker. Selskapet utøver langsiktig og aktivt eierskap i sterke selskaper med internasjonalt potensial, og finansiell virksomhet gjennom investeringer i et bredt spekter av aktivaklasser.

Ferd er eiet av Johan H. Andresen med familie. Andresen er styrets leder.

Selskapets regnskaper for 2014 ble vedtatt av styret 24. april 2015.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Ferd AS avlegger konsernregnskapet i samsvar med "International Financial Reporting Standards (IFRS)" som er godkjent av EU.

Sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelse av konsernregnskapet. Regnskapsprinsippene er konsistente for like transaksjoner i alle presenterte perioder, dersom ikke annet fremgår av beskrivelsen.

Konsolidering og konsernregnskap

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet Ferd AS og enheter hvor Ferd direkte eller indirekte har kontroll. Ferd har "kontroll" over en investering dersom Ferd har beslutningsmakt over foretaket som det er investert i, er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra foretaket, og samtidig har mulighet til å bruke denne beslutningsmakt over foretaket til å påvirke den variable avkastningen.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i datterselskaper vises som en del av egenkapitalen, men adskilt fra egenkapitalen som kan henføres til aksjonærene i Ferd AS. De ikke-kontrollerende eierinteressene måles enten til virkelig verdi eller til forholdsmessig andel av identifiserte netto eiendeler og gjeld. Prinsipp for måling av ikke-kontrollerende eierinteresser besluttet separat for hver transaksjon.

Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører. Ved endring i eierandel i datterselskap uten endring av kontroll, regnskapsføres endringen som en egenkapitaltransaksjon. Differansen mellom vederlag og regnskapsført verdi av de ikke-kontrollerende eierinteresser innregnes direkte i egenkapitalen og henføres til aksjonærene i Ferd AS. Ved tap av kontroll fraregnes datterselskapets eiendeler, gjeld, ikke-kontrollerende eierinteresser og eventuelle akkumulerte omregningsdifferanser. Eventuelle gjenværende eierinteresser på tidspunkt for tap av kontroll måles til virkelig verdi og gevinst eller tap resultatføres.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskap til datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Virksomhetssammenslutninger

Virksomhetssammenslutninger regnskapsføres i henhold til oppkjøpsmetoden. Oppkjøpsmetoden innebærer identifisering av det overtakende foretak, fastsettelse av overtakelsestidspunktet, innregning og måling av de identifiserbare anskaffede eiendeler, de overtatte forpliktelser og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket, og innregning og måling av goodwill eller gevinst fra kjøp på gunstige vilkår.

Eiendeler, overtatt gjeld og betingede forpliktelser overtatt eller pådratt vurderes til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Goodwill innregnes til summen av virkelig verdi av vederlaget, innregnet beløp på de ikke-kontrollerende eierinteressene og virkelig verdi på tidligere eierandeler, fratrukket netto identifiserbare eiendeler i virksomhetssammenslutningen. Direkte kostnader forbundet med oppkjøpet resultatføres.

Betingede vederlag fra konsernet innregnes til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Verdiendringer i det betingede vederlaget, som anses å være en finansiell forpliktelse etter IAS 39, innregnes i resultatet løpende. Ved trinnvise virksomhetssammenslutninger måles konsernets tidligere eierandel til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Verdjusteringen resultatføres.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felles kontrollert virksomhet

Tilknyttede selskaper er selskaper der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse innebærer at konsernet tar del i strategiske avgjørelser om selskapets økonomi og drift uten å ha kontroll over disse avgjørelsene. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet har mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital.

Felleskontrollert virksomhet foreligger når virksomheten er regulert ved avtale som krever enstemmighet mellom deltakerne ved strategiske, finansielle og operasjonelle beslutninger.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet klassifiseres som anleggsmiddel i balansen.

Unntaket fra bruk av egenkapitalmetoden i henhold til IAS 28 for investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet som eies av investeringsvirksomheter blir lagt til grunn for presentasjon av investeringene i forretningsområdet Ferd Capital. Disse investeringene innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultat og klassifiseres som omløpsmidler i balansen.

Øvrige investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden. Egenkapitalmetoden innebærer at konsernets andel av årets over- eller underskudd i investeringen presenteres på egen linje i resultatoppstillingen. Balanseført verdi av investeringen tillegges Ferd's andel av totalresultatet i investeringen. Korreksjoner gjøres for å tilpasse regnskapsprinsippene til konsernets prinsipper. Balanseført verdi av investeringer i tilknyttede selskaper klassifiseres som "Investeringer etter egenkapitalmetoden" og inkluderer goodwill identifisert på overtakelsestidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Salgsinntekter

Konsernets konsoliderte salgsinntekter stammer i hovedsak fra salg av et bredt spekter av varer både til industrien og til forbruker, leveranser av tjenester til oljesektoren, IT-tjenester og leveranser av emballasje og -systemer.

Inntekter fra varesalg regnskapsføres når gevinst- og tapspotensiale fra varen er overført til kunden, inntektene fra salget forventes å tilflyte selskapet og beløpets størrelse kan estimeres pålitelig. Inntekter ved tjenestesalg regnskapsføres etter hvert som tjenesten utføres, så fremt fremdrift i leveransen og tilhørende inntekter og kostnader kan måles pålitelig. Dersom kontraktene inneholder flere elementer, inntektsføres inntekter fra hvert delelement separat så fremt overgang av risiko og kontroll kan vurderes separat for disse elementene. Kontrakter ved salg av fyllmaskiner og emballasje, henger kommersielt sammen og inntektsføring gjøres derfor for kontrakten samlet.

Salgsinntekter vurderes til virkelig verdi av vederlaget og presenteres netto etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter.

Ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler beregnes gevinst eller tap ved salget ved å sammenholde salgssum med gjenværende balanseført verdi av det solgte driftsmiddelet. Beregnet gevinst/tap presenteres som del av henholdsvis andre driftsinntekter eller driftskostnader.

Omregning av utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta i de ulike enhetene i konsernet innregnes og måles i enhetens funksjonelle valuta på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta basert på balansedagens kurs. Gevinst og tap som følge av valutakursendringer innregnes i resultatet med unntak av valutaeffekter på lån i utenlandsk valuta som er utpekt som sikring av nettoinvestering, samt konsernmellomværende som anses å være en del av nettoinvesteringen. Disse valutaeffektene innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil investeringen avhendes.

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner (NOK) som er den funksjonelle valuta til morselskapet. Ved konsolidering av datterselskap i utenlandsk valuta omregnes resultatposter til norske kroner etter en veid gjennomsnittskurs for året. For balanseposter, inklusiv merverdier og goodwill, benyttes valutakurs på balansedagen. Omregningseffekter som oppstår ved konsolidering av utenlandske enheter innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil datterselskapet avhendes.

Låneutgifter

Låneutgifter som er direkte henførbare til anskaffelse, tilvirkning eller produksjon av en eiendel som tar lang tid å ferdigstille for dens tilsiktede bruk, legges til anskaffelseskost for eiendelen. Også for investeringseiendommer som måles til virkelig verdi aktiviseres Ferd låneutgifter som påløper i utbyggingsperioden. Ferd aktiviserer låneutgifter fra det tidspunkt aktiviteter for å forberede eiendelen for dens tiltenkte bruk er satt i gang og låneutgifter begynner å påløpe. Aktivisering fortsetter frem til disse aktivitetene er fullførte. Dersom utviklingsprosjektet midlertidig settes på vent, aktiviseres ikke låneutgifter i oppholdsperioden.

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter utgjør en vesentlig del av Ferd-konsernets balanse og er av vesentlig betydning for konsernets finansielle stilling og resultat. Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes i balansen når konsernet blir part i instrumentets kontraktsmessige forpliktelser og rettigheter. Alle finansielle instrumenter henføres til en av følgende kategorier, i samsvar med IAS 39, ved første gangs innregning:

- 1) Finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi og endringer i verdi inngår i resultatet
- 2) Utlån og fordringer
- 3) Finansielle forpliktelser

Finansielle instrumenter klassifiseres som eiet for handelsformål og inngår i kategori 1 dersom de primært er anskaffet for å oppnå fortjeneste fra kortsiktige kurssvingninger. Derivater klassifiseres til handelsformål, med mindre de er en del av sikring, en annen eiendel eller forpliktelse. Eiendelene i denne kategorien klassifiseres som omløpsmidler.

Klassifisering av finansielle instrumenter til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet i samsvar med IAS 39 kan også gjøres i henhold til "virkelig verdi opsjonen" i IAS 28.18. Instrumentet må ved førstegangs innregning vurderes til virkelig verdi med verdiendringer i resultatet og tilfredsstillende visse kriterier. Det sentrale grunnlag for anvendelse av "virkelig verdi opsjonen" er at en gruppe finansielle eiendeler og forpliktelser forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at ledelsen vurderer inntjeningen etter samme prinsipp.

Utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke omsettes i et aktivt marked. De klassifiseres som omløpsmidler, med mindre de forfaller mer enn 12 måneder etter balansedagen. Utlån og fordringer presenteres som kundefordringer, andre fordringer samt bankinnskudd i balansen.

Finansielle forpliktelser som ikke faller inn i kategorien eiet til handelsformål og som ikke vurderes til "virkelig verdi over resultatet" er klassifisert som andre forpliktelser. Leverandørgjeld og andre forpliktelser blir klassifisert som kortsiktig dersom gjelden forfaller innen ett år eller inngår i den ordinære driftssyklusen. Gjeld som har oppstått ved bruk av Ferd's lånefasilitet presenteres som langsiktig gjeld dersom Ferd både har mulighet til og intensjon om å rullere gjelden mer enn 12 måneder.

Innregning, måling og presentasjon av finansielle instrumenter i resultat og balanse

Kjøp og salg av finansielle instrumenter regnskapsføres på avtaletidspunktet, som er den dagen konsernet forplikter seg til å kjøpe eller selge instrumentet. Finansielle instrumenter fjernes fra balansen når de avtalte rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller overføres til en annen part. Tilsvarende fjernes finansielle instrumenter fra balansen når konsernet i hovedsak har overført risiko og gevinstpotensialet ved eierskapet.

Finansielle instrumenter til "virkelig verdi over resultatet" innregnes ved anskaffelse til verdi notert i markedet på balansedagen eller beregnet på grunnlag av målbare markedsforhold på balansedagen. Transaksjonsutgiftene resultatføres. I påfølgende perioder måles instrumentene til virkelig verdi i henhold til markedsverdi eller ved bruk av anerkjente beregningsmetoder. Verdiendringer innregnes i resultatet.

Utlån og fordringer måles ved første gangs innregning til virkelig verdi tillagt direkte transaksjonskostnader. I senere perioder måles eiendelene og forpliktelsene til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode, fratrukket eventuelt verdifall. Avsetning for verdifall gjøres for faktiske og mulige tap på krav. Konsernet gjennomgår regelmessig utestående fordringer og utarbeider estimater for tap som danner grunnlag for de regnskapsmessige avsetningene. Tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Finansielle forpliktelser klassifisert som andre forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rentes metode.

Gevinst og tap ved realisasjon av finansielle instrumenter, endringer i virkelig verdi samt renteinntekt resultatføres i den perioden de oppstår. Utbytteinntekter innregnes når konsernet har juridisk krav på utbyttet. Netto inntekter knyttet til de finansielle instrumentene klassifiseres som driftsinntekter og presenteres som "Inntekter fra finansielle investeringer".

Finansielle derivater og sikring

Konsernet benytter finansielle derivater for å redusere det økonomiske tapet ved ugunstige bevegelser i valutakurser eller renter. Finansielle derivater knyttet til en svært sannsynlig planlagt transaksjon (kontantstrømsikring) regnskapsføres i henhold til regelverket for sikringsbokføring når sikringsforholdet er dokumentert og oppfyller relevante krav til effektivitet. Ferd praktiserer ikke sikringsbokføring av derivater anskaffet for sikring av risiko i en balanseført eiendel eller forpliktelse. Derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring, blir regnskapsført som finansielle instrumenter til virkelig verdi og verdiendringer inngår i resultatet.

Kontantstrømsikring presenteres ved at endring i virkelig verdi på det finansielle derivatet som er benyttet som kontantstrømsikring innregnes som andre inntekter og kostnader i totalresultatet inntil den underliggende transaksjonen blir regnskapsført. Den ineffektive delen av sikringen resultatføres løpende.

Når sikringsinstrumentet utløper eller selges, den planlagte transaksjonen resultatføres eller når sikringen ikke lenger tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, resultatføres akkumulert effekt av sikringsforholdet.

Skatter

Skattekostnaden i resultatet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt. Skatt på poster ført mot andre inntekter og kostnader i totalresultatet er også ført mot andre inntekter og kostnader i totalresultatet, og skatt på poster knyttet til egenkapitaltransaksjoner føres mot egenkapitalen.

Betalbar skatt for perioden blir beregnet i samsvar med de lover og regler som er vedtatt av skattemyndighetene på balansedagen. Betalbar skatt for perioden beregnes basert på skattegrunnlaget, som avviker fra Resultat før skatt på grunn av resultatposter som kommer til inntekt eller fradrag i en annen periode (midlertidige forskjeller) eller resultatposter som aldri kommer til beskatning (permanente forskjeller).

Utsatt skatt beregnes på midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler og gjeld samt skattevirkninger av underskudd til fremføring i konsernregnskapet på balansedagen. Det er ikke balanseført utsatt skatt knyttet til førstegangsinnregning av goodwill ved virksomhetssammenslutninger. Det balanseføres heller ikke utsatt skatt på førstegangsinnregning ved kjøp av investeringseiendommer dersom kjøp av datterforetak med investeringseiendom vurderes som kjøp av enkelteienend.

Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig inntekt vil foreligge slik at de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes. Ved beregning av utsatt skatt og utsatt skattefordel benyttes vedtatte skattesatser ved slutten av rapporteringsperioden og nominelle beløp. Utsatt skatt og utsatt skattefordel innregnes netto når det foreligger juridisk rett til å motregne eiendeler og forpliktelser.

Goodwill

Goodwill er forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av konsernets andel av netto eiendeler i den oppkjøpte virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap klassifiseres som immateriell eiendel.

Goodwill testes årlig for verdifall, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall, og balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte nedskrivninger. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke.

Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap er inkludert i investeringen i tilknyttet selskap, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Gevinst eller tap ved salg av en virksomhet inkluderer balanseført verdi av goodwill vedrørende den solgte virksomheten.

Ved testing av behov for nedskrivning av goodwill, blir denne allokert til aktuelle kontantstrømgenererende enheter. Allokeringen skjer til de kontantstrømgenererende enheter eller grupper av kontantstrømgenererende enheter som forventes å få økonomiske fordeler av oppkjøpet.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler som er kjøpt separat balanseføres ved førstegangs innregning til anskaffelseskost. Immaterielle eiendeler som er anskaffet i en virksomhetssammenslutning balanseføres til virkelig verdi på sammenslutningstidspunktet. I etterfølgende perioder regnskapsføres immaterielle eiendeler til kost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger.

Immaterielle eiendeler med bestemt levetid avskrives over forventet utnyttbar levetid. Normalt benyttes lineære avskrivningsprofiler, da dette normalt best reflekterer bruken av eiendelene. Dette vil gjelde for immaterielle eiendeler som software, kunderelasjoner, patenter og rettigheter og aktiverte utviklingskostnader. Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men testes for nedskrivning årlig. Enkelte av konsernets balanseførte varemerker har ubestemt levetid.

Forskning, utvikling og andre internt genererte immaterielle eiendeler

Utgifter til forskning kostnadsføres løpende.

Internt genererte immaterielle eiendeler fra utvikling balanseføres dersom alle de følgende kriterier er oppfylt:

- 1) Eiendelen kan identifiseres
- 2) Ferd har både til hensikt og evne til å fullføre den immaterielle eiendelen, herunder at Ferd har tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser til å fullføre utviklingen og til å ta i bruk eller selge den immaterielle eiendelen.
- 3) De tekniske forutsetningene for å fullføre den immaterielle eiendelen er kjente
- 4) Det er sannsynlig at eiendelen vil generere fremtidige kontantstrømmer
- 5) Utviklingskostnadene kan måles pålitelig

Internt genererte immaterielle eiendeler avskrives over utnyttbar levetid fra det tidspunkt eiendelene er tilgjengelig for bruk. Når kravet til balanseføring ikke er til stede, kostnadsføres utgiftene i perioden de er påløpt.

Varige driftsmidler

Investering i varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, med fradrag for akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmidlet, herunder lånekostnader. Påfølgende utgifter knyttet til driftsmiddelet balanseføres i den grad det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler vil tilflyte konsernet og utgiften kan måles pålitelig, mens løpende vedlikehold resultatføres.

Varige driftsmidler avskrives systematisk over eiendelens utnyttbare levetid, normalt lineært. Varige driftsmidler som er aktivert under en finansiell leasing, blir avskrevet over det korteste av utnyttbar levetid og avtalt leieperioden. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet testet for nedskrivninger.

Nedskrivninger

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives, vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at framtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi. Dersom det foreligger indikatorer på mulig verdifall, foretas en vurdering av verdifall. Immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid og goodwill avskrives ikke, men vurderes årlig for verdifall.

Ved vurdering av verdifall, beregnes eller estimeres først eiendelens gjenvinnbare beløp. Dersom det ikke er mulig å beregne gjenvinnbart beløp for en enkelteienend, beregnes gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten som eiendelen er en del av. En kontantgenererende enhet er den minste identifiserbare gruppen av eiendeler som genererer inngående kontantstrømmer som er uavhengige av inngående kontantstrømmer fra andre eiendeler eller grupper av eiendeler.

Gjenvinnbart beløp er det høyeste av eiendelens virkelige verdi fratrukket salgsutgifter og bruksverdi. Virkelig verdi fratrukket salgsutgifter er det beløp som kan oppnås ved salg av en eiendel i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter, med fradrag for salgsutgifter. Bruksverdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer som forventes å skapes av fra en eiendel eller en kontantgenererende enhet. Dersom balanseført verdi overstiger gjenvinnbart beløp, resultatføres differansen som nedskrivning. Nedskrivninger reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Leieavtaler

Leieavtaler behandles enten som operasjonelle eller finansielle leieavtaler basert på det reelle innholdet i avtalene. Leieavtaler der en vesentlig del av risiko og avkastning knyttet til eierskap blir overført til leietaker, klassifiseres som finansielle leieavtaler. Øvrige leieavtaler klassifiseres som operasjonelle.

Leieobjekt og leieforpliktelse til utleier i finansielle leieavtaler hvor konsernet er leietaker blir ved leieperiodens begynnelse balanseført til det laveste av objektets virkelige verdi og minsteleiens nåverdi. Leiebetalingene blir fordelt mellom forpliktelsen og finanskostnader for å oppnå en konstant periodisk rente på forpliktelsens gjenstående saldo. Variable og betingede leiebeløp resultatføres som driftskostnader etter hvert som de påløper. Leieobjektet knyttet til finansielle leieavtaler avskrives over den korteste av perioden for eiendelens utnyttbare levetid og leieavtalens løpetid, forutsatt at konsernet ikke overtar eierskapet til objektet på tidspunkt for opphør av leieavtale.

Finansielle leieavtaler hvor konsernet er utleier innregnes ved leieperiodens begynnelse som fordring tilsvarende konsernets nettoinvestering i leiekontrakten. Leiebetalingene blir fordelt mellom tilbakebetaling av hovedstol og finansinntekt. Finansinntekten beregnes og innregnes som en konstant periodisk avkastning på nettoinvestering over leieperioden. Direkte kostnader pådratt i forbindelse med å opprette leiekontrakten er inkludert i fordringens verdi.

Leievederlaget i operasjonelle leieavtaler resultatføres løpende og klassifiseres som andre driftskostnader.

Investerings eiendommer

Investerings eiendom er anskaffet for å oppnå langsiktig avkastning på utleie eller for å oppnå verdistigning, eller begge deler. På kjøpstidspunktet verdsettes investerings eiendom til anskaffelseskost inkludert transaksjonskostnader. I etterfølgende perioder regnskapsføres investerings eiendom til antatt virkelig verdi.

Virkelig verdi tilsvarer den prisen vi ville oppnådd ved salg av eiendommen i en velordnet transaksjon til en eksternt part, gjennomført på balansedagen. Virkelig verdi fastsettes enten, basert på observerbare markedsverdier, som i realiteten forutsetter bud på eiendommen, eller en beregning som tar hensyn til leieinntekter fra inngåtte leiekontrakter, forutsetning om fremtidig leie nivå basert på markedssituasjonen på balansedagen og for øvrig all informasjon vi har tilgjengelig om eiendommen og markedet eiendommen vil omsettes i. Ved beregningen legges til grunn at eiendommen brukes på beste mulige måte, altså den måten som er mest økonomisk lønnsom.

Inntekter fra investerings eiendom består av periodens netto verdiendring på investerings eiendommer samt leieinntekter i regnskapsperioden fratrukket eiendomsrelaterte kostnader i samme periode. Inntekter fra investerings eiendom klassifiseres som andre driftsinntekter.

Varer

Varelager vurderes til laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost for beholdninger er basert på FIFO- metoden. For ferdigtilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader og andre direkte kostnader. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket variable kostnader for ferdigstilling og salg.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd, andre kortsiktige og lett omsettelige investeringer med inntil 3 måneder løpetid. Bundne midler inngår også her. Trekk på kassekreditt er i balansen presentert som kortsiktig gjeld til kredittinstitusjoner. I kontantstrømpoppstillingen er trekk på kassekreditt inkludert i kontanter og kontantekvivalenter.

Pensjonskostnader og pensjonsmidler/-forpliktelser

Ytelsesbaserte ordninger

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer den pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonen fastsettes normalt som en andel av den ansattes lønn. Konsernets netto forpliktelse fra ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver plan. Forpliktelsen beregnes av aktuar og er et estimat på framtidige ytelser som ansatte har opptjent på balansedagen som følge av deres tjeneste i inneværende og tidligere perioder. Ytelsene er neddiskontert til nåverdi redusert med virkelig verdi av pensjonsmidler.

Den delen av periodens netto pensjonskostnad som består av årets pensjonsopptjening, avkortning og oppgjør av pensjonsordninger, planendringer samt periodisert arbeidsgiveravgift, inkluderes i lønnskostnader i den perioden den ansatte har jobbet og dermed opptjent pensjonsrettighetene, mens netto rentekostnad på pensjonsforpliktelsen fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene resultatføres som finanskostnader i samme periode. Positive og negative estimatavvik føres som andre inntekter og kostnader i totalresultatet i den perioden de er identifisert.

Endring i ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser som skyldes endringer i pensjonsplaner, fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid når endringene ikke er innvunnet umiddelbart. Gevinnt eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet når avkortningen eller oppgjøret inntreffer. En avkortning inntreffer når konsernet vedtar en vesentlig reduksjon av antall ansatte som omfattes av en ordning eller endrer vilkårene for en ytelsesbasert pensjonsordning slik at en vesentlig del av nåværende ansattes framtidige opptjening ikke lenger kvalifiserer til ytelser eller bare kvalifiserer til reduserte ytelser.

Innskuddsbaserte ordninger

Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger når det eksisterer en forpliktelse som følge av tidligere hendelser, det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør og forpliktelsens størrelse kan måles pålitelig. Beløpet som innregnes som regnskapsmessig avsetning er beste estimat på balansedagen for vederlaget som vil kreves for å gjøre opp forpliktelsen, diskontert til nåverdi dersom effekten av diskontering er vesentlig.

Utbytte

Utbytte som foreslås av styret klassifiseres som egenkapital i regnskapet, og regnskapsføres som forpliktelse først når det er godkjent av aksjonærene i generalforsamling.

Segmenter

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investerings selskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering.

Kontantstrømpoppstilling

Kontantstrømpoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Dette innebærer at man i oppstillingen tar utgangspunkt i konsernets resultat før skattekostnad for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis den ordinære driften, investeringsvirksomheten og finansieringsvirksomheten.

Nærstående parter

Parter anses å være nærstående hvis en part har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse ovenfor den annen part. Parter er også nærstående dersom de er underlagt tredje persons eller foretaks felles kontroll, eventuelt hvor den ene parten er underlagt betydelig innflytelse og den andre felles kontroll. En person eller et nært medlem av en persons familie er nærstående dersom vedkommende har kontroll, felles kontroll eller betydelig innflytelse over foretaket. Selskaper kontrollert eller under felles kontroll av nøkkelpersoner i ledelsen anses også som nærstående part. Alle transaksjoner mellom nærstående parter gjennomføres i henhold til etablerte avtaler og prinsipper.

Nye regnskapsstandarder etter IFRS

Regnskapet er avlagt etter standarder utgitt av International Accounting Standards Board (IASB) og International Financial Reporting Standards - Interpretations Committee (IFRIC) som har ikrafttredelse for regnskapsår som starter 1.1.2014 eller tidligere.

Nye og reviderte standarder som er tatt i bruk av Ferd med virkning fra regnskapsåret 2014:

IFRS 10 Konsernregnskap

IFRS 10 erstatter de delene av IAS 27 Konsernregnskap og separate finansregnskap som omhandler konsoliderte regnskaper, og SIC-12 Konsolidering – foretak med særskilt formål. IFRS 10 bygger på én enkelt kontrollmodell som skal anvendes for alle enheter. Innholdet i kontrollbegrepet er noe endret fra IAS 27 og legger i større grad vekt på faktisk kontroll enn tidligere regler.

IFRS 10 inneholder også et konsolideringsunntak for investerings selskaper, forutsatt at investerings selskapet tilfredsstiller gitte kriterier.

Implementeringen av IFRS 10 har ikke hatt konsekvenser for Ferd. Det endrede kontrollbegrepet har ikke påvirket hvilke selskaper Ferd konsoliderer. Ferd faller heller ikke inn under unntaket for investeringsselskaper.

IFRS 11 Fellesordninger

Standarden regulerer regnskapsføringen av virksomhet der Ferd har felles kontroll sammen med andre enheter. Standarden erstatter IAS 31 Andeler i felleskontrollert virksomhet, samt SIC-13 Felleskontrollerte foretak - ikke-monetære overføringer fra deltakere. IFRS 11 gir retningslinjer for regnskapsføring av to ulike typer fellesordninger - felles aktiviteter (joint operations) og felles virksomhet (joint ventures). Det følger av IFRS 11 at felles virksomhet skal regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i samsvar med IAS 28. Felles aktiviteter skal etter IFRS 11 regnskapsføres ved at investor innregner sin andel av eiendeler, gjeld, inntekter og kostnader i den felleskontrollerte aktiviteten. Ferd er for tiden ikke deltaker i noen arrangementer som kvalifiserer som "felles aktiviteter".

Ferd benyttet egenkapitalmetoden på all felleskontrollert virksomhet før implementeringen av IFRS 11 og konsekvensene av å ta i bruk IFRS 11 har derfor vært ubetydelige.

IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i selskaper som konsolideres, og selskaper som ikke konsolideres, men som foretaket er involvert i. IFRS 12 forener opplysningskravene for datterselskaper, felles kontrollerte virksomheter, tilknyttede foretak og ikke-konsoliderte strukturerte enheter, og samler kravene i én regnskapsstandard.

Ferd har tatt i bruk IFRS 12 og implementeringen har hatt enkelte konsekvenser for Ferd's noter som følge av det utvidede informasjonskravet.

Nye og reviderte standarder som ikke tatt i bruk av Ferd:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

IFRS 9 vil erstatte dagens IAS 39. Prosjektet er delt opp i flere faser. Første fase omhandler klassifikasjons- og målereglene. Klassifikasjons- og målereglene for finansielle forpliktelser i IAS 39 videreføres i all hovedsak. Bruk av amortisert kost og virkelig verdi videreføres som grunnlag for måling. Konkrete definerte instrumenter får krav om måling til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer ført mot utvidet resultat. Alle øvrige instrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultat.

Fase 2 omhandler nedskrivning av finansielle instrumenter, og med endringene følger en vridning fra å gjøre avsetninger for påløpte tap til forventede tap. Med den nye standarden er det altså ikke lenger behov for en konkret tapshendelse for at det skal gjøres avsetning for kreditttap. Det skal gjøre avsetninger for estimerte tap og endringer i disse estimatene skal også løpende resultatføres. Endringen vil særlig ha konsekvenser for banker og utlånsvirksomheter, men også Ferd-konsernet, som har betydelige fordringer fra salg av varer og tjenester forventes berørt til en viss grad.

Fase 3 omhandler sikringsbokføring, og reglene i IFRS 9 er betydelig mer fleksible enn i IAS 39. Flere typer instrumenter kvalifiserer som sikringsinstrumenter, flere typer risiko kan sikres, og ikke minst er de strenge effektivitetskravene i IAS 39 lempet på. I stedet for å teste effektiviteten er det i IFRS 9 innført et prinsipp om en kvalitativ økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument, sikringsobjekt og risiko. Til gjengjeld er det innført flere notekrav knyttet til foretakets sikringsstrategi.

Implementeringsdato for IFRS 9 er satt for regnskaper som starter 1.1.2018, men EU har ikke godkjent bruk av standarden ennå. Ferd avventer foreløpig IFRS 9, men vil anvende IFRS 9 når den blir pliktig.

IFRS 15 Inntektsføring

IFRS 15 er en felles standard for regnskapsføring av inntekter fra kunder og erstatter IAS 18 Driftsinntekter, IAS 11 Anleggskontrakter, IFRIC 13 Kundeloyalitetsprogrammer, IFRIC 15 Avtaler om bygging av fast eiendom, IFRIC 18 Overføring av eiendeler fra kunder og SIC 31 Byttehandel vedrørende reklametjenester. IFRS 15 omhandler kun inntekter fra kontrakter med kunder. Inntekter knyttet til gjelds- og egenkapitalinstrumenter, som tidligere var omfattet av IAS 18, er lagt under IAS 39 (og IFRS 9 når implementert).

Hovedprinsippet i IFRS 15 er at innregning av inntekter skal gjøres på en slik måte at inntektsføringen gir et riktig bilde av hvordan vederlag for leveranse av varer og tjenester tilflyter foretaket. IFRS 15 innfører en fem-trinns modell.

Standarden er mye mer omfattende og detaljert enn tidligere regelsett, og standarden inkluderer betydelig med retningslinjer og beskrivende eksempler for å hjelpe brukerne å tolke standarden riktig.

Standarden har fått ikrafttredelse for regnskapsår som begynner 1. januar 2017, men standarden er foreløpig ikke godkjent av EU. Implementeringen av standarden forventes å ha størst konsekvenser for de av Ferd's datterselskaper som leverer varer og tjenester, hvor leveransen består av sammensatte produkter.

Endringer i IAS 16 og IAS 38, klargjøring av akseptable avskrivningsmetoder

Det er foretatt endringer i IAS 16 og IAS 38 for å forby bruken av inntektsbaserte avskrivningsmetoder. Avskrivninger av eiendeler skal representere forbruk av de økonomiske fordelene som følger av en eiendel og de er i all hovedsak uavhengig av den inntekt som genereres av den samme eiendelen. Det er derfor gitt et forbud mot inntektsbaserte avskrivningsmetoder, med unntak for enkelte immaterielle eiendeler der det foreligger veldig sterk korrelasjon mellom inntekt og forbruk. Endringen har fått virkning fra 1.1.2016, men antas å ikke ha konsekvenser for Ferd som i all hovedsak avskriver eiendeler basert på den lineære metode.

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og noteopplysninger. Estimater og forutsetninger som er lagt til grunn for verdsettelse er basert på historisk erfaring og andre faktorer som vurderes å være relevante for estimatet på balansedagen. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hovedpostene hvor estimater vil ha stor innvirkning på regnskapsførte verdier er omtalt under. Metode for estimering av virkelig verdi på finansielle eiendeler er også beskrevet under.

Ferd er av den oppfatning at estimatene på virkelig verdi reflekterer rimelige estimater og forutsetninger for alle vesentlige faktorer som partene i en uavhengig transaksjon forventes å vektlegge, inkludert de faktorer som har innvirkning på forventet kontantstrøm, og av graden av risiko forbundet med disse.

Fastsettelse av virkelig verdi på finansielle eiendeler

Ferd - konsernets balanse består av en stor andel finansielle eiendeler som bokføres til virkelig verdi. Måling til virkelig verdi av de finansielle eiendelene vil i ulik grad være påvirket av estimater og forutsetninger knyttet til blant annet fremtidige kontantstrømmer, avkastningskrav og rentenivå. Det er størst usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi på de unoterte finansielle eiendelene.

Noterte aksjer og andeler

Virkelig verdi av finansielle eiendeler som omsettes i aktive og likvide markeder fastsettes til noterte markedspriser på balansedagen (markedets offisielle sluttkurs), og verdifastsettelsen innebærer således begrenset estimatusikkerhet.

Unoterte aksjer og andeler

Posten "Unoterte aksjer og andeler" består av unoterte aksjer og investeringer i Private Equity fond. Virkelig verdi estimeres ved hjelp av anerkjente verdsettelsesmodeller. Bruken av disse modellene krever innleggelse av data som dels består av noterte markedspriser (eksempelvis renter) og dels estimater om fremtidig utvikling, samt vurderinger vedrørende en rekke faktorer som eksisterer på balansedagen.

Hedgefond

Hedgefondene er eksternt forvaltet. Ferd mottar månedlige, kvartalsvise eller halvårlige estimater på virkelig verdi fra forvalterne. Estimatenes blir etterprøvd av uavhengige administratorer. I tillegg utøves det en rimelighetsvurdering av fondenes samlede avkastning mot referanseindekser. Rapportert verdi på hedgefondene som forvaltes i SI-porteføljen må dessuten normalt justeres for en antatt likviditetsrabatt.

Renteinvesteringer

Virkelig verdi av renteinvesteringer verdsettes ut fra noterte markedsкурser. Dersom det ikke finnes markedsкурser på renteinvesteringen, verdsettes renteinvesteringen i samsvar med prismodeller basert på gjeldende rentekurve og eksterne kreditt-rating.

Derivater

Virkelig verdi av derivater verdsettes ut fra noterte markedsкурser. Der markedskurs ikke er tilgjengelig, beregnes verdien ut fra gjeldende rentekurve og andre relevante faktorer.

Fastsettelse av virkelig verdi på investeringseiendommer

Ferd-konsernet har flere investeringseiendommer som verdsettes til virkelig verdi. Virkelig verdi fastsettes til neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer og estimatet vil være påvirket av forventede fremtidige kontantstrømmer og avkastningskrav. Hovedprinsippene for fastsettelse av kontantstrømmer og avkastningskrav er beskrevet under.

Fremtidige kontantstrømmer baseres på følgende forhold:

- Eksisterende kontrakter
- Forventet fremtidig utleie
- Forventet ledighet

Avkastningskravet fastsettes ved å ta utgangspunkt i et markedsbasert avkastningskrav for eiendommer med antatt beste beliggenhet (prime-yield CBD) tillagt risikopremie for eiendommen.

Risikopremien baseres på:

- Beliggenhet
- Standard
- Forventet markedsutvikling
- Leienivå sammenlignet med resten av markedet
- Kvalitet på leietakers soliditet
- Eiendomsspesifikk kunnskap

Dersom det er gjort transaksjoner av sammenlignbare eiendommer nært opp mot balansedagen, benyttes disse verdien som en kryssreferanse for verdsettelsen.

Eiendommer som inngår i utbyggingsprosjekter verdsettes ved bruk av samme metode, men usikkerheten i estimatene er større. I utbyggingsprosjekter økes verdien av prosjektet etter hvert som definerte milepæler nås.

Nedskrivningsvurderinger goodwill

Goodwill testes årlig for verdifall. Verdifall testes ved å neddiskontere forventede fremtidige kontantstrømmer på den kontantgenererende enheten som goodwill er henført til. Dersom neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer er lavere enn bokført verdi, gjennomføres nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Verdifalltestene bygger på forutsetninger om fremtidig forventet kontantstrøm og estimat på diskonteringsrente.

Det vises til [note 13](#) for nærmere beskrivelse av nedskrivningsvurderinger for goodwill.

Avskrivninger og nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler

Bokført verdi av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med begrenset levetid innregnes til anskaffelseskostnad. Anskaffelseskostnad fratrukket restverdi avskrives over forventet brukstid. De bokførte verdiene vil avhenge av konsernets estimater på brukstid og restverdi. Disse parametrene estimeres på bakgrunn av erfaring, historikk og skjønnsmessige vurderinger. Estimatenes justeres dersom det oppstår endringer i forventningene.

Ved identifisering av indikator på varig verdifall på varige driftsmidler eller immaterielle eiendeler foretas verdifalltest. Verdifalltestene vil basere seg på estimater og forutsetninger om fremtidige kontantstrømmer og diskonteringsrente.

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke økonomiske og demografiske forutsetninger. Det henvises til [note 19](#) for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn. Endringer i forutsetninger kan medføre betydelige endringer i balanseførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Utsatt skattefordel

Utsatt skattefordel av fremførbare underskudd og andre skattereduserende forskjeller balanseføres i den utstrekning det er sannsynlig at utsatt skattefordel vil kunne utnyttes mot framtidig skattepliktige inntekter. Vesentlig skjønn fra ledelsen er

påkrevd for å bestemme størrelsen på balanseført utsatt skattefordel. Balanseført utsatt skattefordel baseres på forventning om størrelse på fremtidig skattepliktig inntekt, tidspunkt for forventet bruk av utsatt skattefordelen og fremtidige strategier for skatteplanlegging.

Avsetning for tap på fordringer

Avsetning for tap på fordringer estimeres på bakgrunn av sannsynligheten for at de utestående fordringene ikke vil bli gjort opp. Vurderingen bygger på historisk erfaring, fordringens alder og motpartens finansielle situasjon.

Ferd avlegger segmentrapportering i samsvar med IFRS 8. Ferd er et investeringsselskap og selskapets ledelse fatter beslutninger, følger opp og evaluerer beslutningene basert på verdiutviklingen og virkelig verdi på selskapets investeringer. Ferd skiller mellom forretningsområdene basert på investeringstype / mandat, kapitalallokering, ressursallokering og risikovurdering. Ferd har følgende 5 forretningsområder:

Ferd Capital er en aktiv og langsiktig investor i privateide og børsnoterte selskaper. Dette innebærer at Ferd Capital både vurderer når man skal investere eller selge, og arbeider aktivt med selskapene i eierperioden for å sikre en best mulig verdiutvikling. Ferd Capital utøver aktivt eierskap ved å samarbeide med selskapenes ledelse og gjennom styrearbeid. De selskapene der Ferd Capital har kontroll, er i konsernregnskapet konsolidert og segmentrapporteringen i konsernregnskapet består dermed av de konsoliderte resultatene fra disse selskapene, samt verdiendringene og forvaltningskostnadene på de ikke-konsoliderte selskapene. Verdien av investeringene og verdiendringene fremgår av selskapsregnskapet til Ferd AS, hvor Ferd Capital rapporterer MNOK 1 315 i negativt driftsresultat. Verdien av Ferd Capitals portefølje utgjør MNOK 10 317 pr 31.12.2014 og MNOK 10 847 pr. 31.12.13 målt til virkelig verdi. Investeringene består av:

- Elopak (100 prosent eierandel) er en av verdens ledende leverandører av emballasjesystemer for flytende næringsmidler. Med en organisasjon og samarbeidspartnere i mer enn 40 land, selges og markedsføres selskapets produkter i over 100 land

- Aibel (49 prosent eierandel) er en ledende leverandør til internasjonal oppstrøms olje- og gassindustri med fokus på norsk sokkel. Selskapet står for drift, vedlikehold og modifikasjoner av offshore- og landbaserte anlegg, og leverer også komplette produksjons- og prosessanlegg

- TeleComputing (96 prosent eierandel) er en ledende leverandør av IT-tjenester til små og mellomstore bedrifter i Norge og Sverige. Selskapet leverer nettbaserte applikasjoner og kundetilpassede drifts- og outsourcingtjenester.

- Interwell (58 prosent eierandel) er en ledende norsk leverandør av høyteknologiske brønnverktøy til den internasjonale olje- og gassindustrien. Selskapets viktigste marked er norsk kontinentalsokkel, men har i de senere årene etablert en tilstedeværelse i flere viktige markeder internasjonalt.

- Swix Sport (100 prosent eierandel) utvikler, produserer og markedsfører skismøring, staver, tilbehør og tekstiler til sport og aktiv fritid. Selskapet har en omfattende virksomhet i Norge og utlandet.

- Mestergruppen (95 prosent eierandel) er en ledende aktør i det norske byggevaremarkedet med fokus på den profesjonelle delen av markedet. Selskapets virksomhet omfatter salg av byggevarer, tomte- og prosjektutvikling og hus- og hyttekjedder.

- Servi (100 prosent eierandel). Servi utvikler og produserer kundespesifikke hydraulikksystemer, sylindere og ventiler til offshore, maritim og landbasert industri.

- Petroleum Geo-Services (10,1 prosent eierandel). Petroleum Geo-Services (PGS) leverer blant annet seismikk, elektromagnetiske tjenester og reservoaranalyser til oljeselskaper som driver offshorevirksomhet over hele verden.

Ferd Invest investerer i hovedsak i børsnoterte nordiske aksjeselskaper. Ambisjonen er å slå en nordisk aksjeindeks, men investeringsteamet fokuserer ikke på allokeringer mellom land og sektorer eller innholdet i referanseindeksen (MSCI Nordic Mid Cap Index). Ferd Invest er utelukkende opptatt av selskapene de investerer i og utviklingen i disse.

Ferd Special Investments (SI) har et vidt mandat til å gjøre investeringer, men har hittil hovedsakelig kjøpt hedgefondandeler i annenhåndsmarkedet. SI gjør investeringer der Ferd ser muligheter innenfor denne nisjen.

Ferd Hedgefond foretar investeringer i ulike typer hedgefond som forvaltes av hedgefondmiljøer i utlandet. Målsetningen er å oppnå attraktiv risikojustert avkastning, både i absolutt forstand og relativt til hedgefondindeksen (HFRI FoF: Conservative Index).

Ferd Eiendom er en aktiv eiendomsinvestor med ansvar for konsernets eiendomssatsing. Utvikling skjer i hovedsak innenfor boligprosjekter, utvikling og bygging av nye kontorbygg og utvikling av lager/kombinasjonsbygg. Ferd Eiendom gjennomfører prosjekter alene eller i samarbeid med utvalgte partnere. Det gjøres også rene finansielle eiendomsinvesteringer.

Øvrig virksomhet består hovedsakelig av investeringer i eksternt forvaltede private equity fond, som har mindre behov for løpende daglig oppfølging og derfor overvåkes av ledelsen. I Øvrig virksomhet inngår også enkelte finansielle instrumenter ledelsen kan benytte for å justere den samlede risikoeksponering. I tillegg inngår kostnader til selskapets ledelse, stab og interbank.

Ferd Special Investments og Ferd Hedgefond er investert i USD. Valutaomregningseffekter på investeringene regnskapsføres på Øvrig virksomhet gjennom bruk av valutaderivativer.

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS konsern	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2014							
Salgsinntekter	13 127 697	13 126 450				1 247	
Inntekter fra finansielle investeringer	599 704	-1 291 897	665 319	145 705	96 164	78 267	906 145
Andre inntekter	277 624	32 206			48	244 962	407
Driftsinntekter	14 005 025	11 866 759	665 319	145 705	96 213	324 476	906 552
Driftskostnader ekskl av- og nedskrivninger	11 924 012	11 793 166	8 694	7 190	8 248	36 779	69 935
EBITDA	2 081 013	73 594	656 625	138 515	87 965	287 697	836 617
Av- og nedskrivninger	645 898	640 678	40		45	3 989	1 146
Driftsresultat	1 435 115	- 567 084	656 585	138 515	87 920	283 708	835 471
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	30 367	33 211				- 2 843	
Resultat før finansposter og skattekostnad	1 465 482	- 533 873	656 585	138 515	87 920	280 864	835 471
Balanse 31.12.14							
Immaterielle eiendeler	4 117 955	4 116 955				1 000	
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	4 823 075	2 166 416				2 649 138	7 521

Investeringer etter egenkapitalmetoden	442 250	312 318					129 932
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	14 361 390	1 438 482	5 645 278	1 898 430	2 869 671	348 035	2 161 494
Bankinnskudd 1)	1 320 725	1 520 642	11 390	- 35 300	- 157 173	- 178 796	159 961
Øvrige eiendeler	5 819 700	4 607 573	3 770	383 431	146 700	408 314	269 912
Sum eiendeler	30 885 095	14 162 386	5 660 439	2 246 562	2 859 197	3 357 622	2 598 888

1) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert

Beløp i NOK 1 000	Ferd AS konsern	Ferd Capital	Ferd Invest	Ferd Special Investments	Ferd Hedgefond	Ferd Eiendom	Øvrig virksomhet
Resultat 2013							
Salgsinntekter	10 958 333	10 956 742				1 591	
Inntekter fra finansielle investeringer	2 950 881	- 120 834	1 489 658	568 921	196 366	1 013	815 756
Andre inntekter	141 334	26 258				114 396	680
Driftsinntekter	14 050 548	10 862 166	1 489 658	568 921	196 366	117 000	816 436
Driftskostnader ekskl av- og nedskrivninger	10 155 537	9 998 504	18 378	21 367	4 802	33 485	79 001
EBITDA	3 895 010	863 663	1 471 280	547 553	191 564	83 515	737 435
Av- og nedskrivninger	439 714	437 719	77		92	923	904
Driftsresultat	3 455 296	425 944	1 471 203	547 553	191 472	82 592	736 531
Inntekt på investeringer etter egenkapitalmetoden	83 164	29 067				54 097	
Resultat før finansposter og skattekostnad	3 538 460	455 011	1 471 203	547 553	191 472	136 689	736 531

Balanse 31.12.13

Immaterielle eiendeler	2 276 314	2 276 314					
Varige driftsmidler og investeringseiendommer	3 743 985	1 748 692	40		350	1 990 754	4 150
Investeringer etter egenkapitalmetoden	647 167	294 414				352 753	
Investeringer klassifisert som omløpsmidler	15 064 922	2 651 290	4 985 020	2 008 553	2 227 204	13 592	3 179 263
Bankinnskudd 1)	1 332 095	1 809 760	53 737	194 897	30 896	57 970	- 815 163
Øvrige eiendeler	4 310 855	3 852 716	941	145 238	24 917	245 610	41 434
Sum eiendeler	27 375 338	12 633 185	5 039 738	2 348 688	2 283 366	2 660 679	2 409 684

1) Forretningsområdets netto trekk på bankkontoene er her inkludert

NOTE 4**INNETEKTER FRA FINANSIELLE INVESTERINGER**

Inntekter fra finansielle investeringer fordelt på de ulike aktivaklassene:

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Noterte aksjer og andeler	714 795	1 554 631
Unoterte aksjer og andeler	-1 295 073	364 188
Hedgefond	1 179 982	1 022 015
Renteinvesteringer		10 047
Sum inntekter fra finansielle investeringer	599 704	2 950 881

Ferds prinsipper ved måling til virkelig verdi, generelt

Ferd benytter den verdsettelsesmetode som ansees å gi det mest representative estimatet på en antatt salgsv verdi. Et slikt salg forutsettes gjennomført i en velordnet transaksjon på balansedagen. Dette innebærer at for alle eiendeler der det finnes observerbar markedsinformasjon, eller der det nylig er gjennomført en transaksjon, benyttes disse kursene (markedsmetoden). Når en kurs for en identisk eiendel ikke er observerbar, beregnes virkelig verdi ved hjelp av en annen verdsettelsesmetode. Ved verdsettelsen benytter Ferd relevante og observerbare data i størst mulig grad.

For alle investeringer der verdien fastsettes ved bruk av en annen verdsettelsesmetode enn markedsmetoden, gjøres det analyser av endringen i verdi fra periode til periode. Det gjennomføres grundige analyser på flere nivåer, både av overordnet i forretningsrådet, av Ferd konsernledelse og til slutt av Ferd styre. Det utarbeides sensitivitetsanalyser for de mest sentrale og kritiske inndata i verdsettelsesmodellen, og i enkelte tilfeller foretas kontrollberegninger av verdsettelsen ved bruk av alternative verdsettelsesmetoder for å bekrefte den beregnede verdi.

Ferd er konsekvent i bruken av verdsettelsesmetode, og endrer normalt ikke prinsippene for verdsettelsen. Endring av prinsipper vil gi lav pålitelighet i rapporteringen og svekket sammenlignbarhet fra periode til periode. Prinsipper for verdsettelse og bruk av verdsettelsesmetode fastsettes for investeringen før den gjennomføres og endres kun unntaksvis og bare dersom endringen fører til en måling som under omstendighetene er mer representativ for virkelig verdi.

Verdsettelsesmetoder

Investeringer i børsnoterte aksjer verdsettes ved bruk av markedsmetoden. Børskurs for siste gjennomførte transaksjon på markedsplassen legges til grunn.

Investeringer i uoterte aksjer som blir forvaltet internt, verdsettes normalt basert på en inntjeningsmultipel. Ved beregning av verdi (Enterprise Value - EV) benyttes for eksempel EV / EBITDA, EV / EBITA, EV / EBIT og EV / (EBITDA - CAPEX). Ferd innhenter relevante multipler for sammenlignbare selskaper. Multiplene for porteføljeselskapene justeres dersom forutsetningene ikke er like med peer group. Slike forutsetninger kan bestå av kontrollpremie, likviditetsrabatt, vekstforutsetninger, marginer eller tilsvarende. Selskapets resultat som benyttes i verdsettelsen normaliseres for engangseffekter. Til slutt beregnes egenkapitalverdi ved å gjøre fradrag for netto rentebærende gjeld. Dersom det har skjedd en uavhengig transaksjon i verdipapiret, benyttes denne normalt som grunnlag for vår verdsettelse.

Verdsettelse av investeringer i eksternt forvaltede private equity- og hedgefond er basert på rapportert verdi fra fondene (NAV). Ferd gjør en kritisk vurdering av om rapportert NAV kan legges til grunn.

Special Investments har kjøpt hedgefond i annenhåndsmarkedet, ofte med en betydelig rabatt i forhold til rapportert verdi fra fondene (NAV). Ved måling av disse hedgefondene innhentes anslag fra flere eksterne meglere for å vurdere hvilken rabatt disse hedgefondene omsettes til, sammenlignet med siste rapporterte NAV. Ferd gjør en vurdering av megleranslagene, anslår beste estimat for rabatt og benytter dette estimatet ved verdsettelse av hedgefondene.

Utleieeiendommer er verdsett ved diskontering av fremtidige forventede kontantstrømmer. Verdien av eiendommer som inngår i byggeprosjekter vurderes løpende til antatt salgsv verdi. Verdien oppnår ofte et skifte ved oppnådde milepæler. Periodevis sammenlignes våre beregnede verdier mot uavhengige takster.

Nedenfor følger en oversikt over bokført verdi og virkelig verdi av konsernets eiendeler og gjeld fordelt etter hvordan de er målt i regnskapet. Tabellen er utgangspunkt for den videre informasjonen om selskapets finansielle risiko og henviser til påfølgende noter.

Beløp i NOK 1 000	Investeringer		Finansielle instrumenter			SUM
	målt til virkelig verdi	målt til virkelig verdi over utvidet resultat	Utlån og fordringer	Finansiell forpliktelse	Annen type verdsettelse	
Anleggsmidler						
Immaterielle eiendeler				4 117 955		4 117 955
Utsatt skattefordel				195 585		195 585
Varige driftsmidler				2 436 626		2 436 626
Investeringer etter egenkapitalmetoden				442 250		442 250
Investeringseiendom	2 386 449					2 386 449
Pensjonsmidler				17 391		17 391
Andre finansielle anleggsmidler			190 409		81 876	272 285
Sum 2014	2 386 449		190 409		7 291 683	9 868 541
Sum 2013	1 828 917		58 270		5 103 509	6 990 696
Omløpsmidler						
Varer					2 381 419	2 381 419
Kortsiktige fordringer		11 565	2 766 573		174 881	2 953 019
Noterte aksjer og andeler	6 622 553					6 622 553
Unoterte aksjer og andeler	3 086 854					3 086 854
Hedgefond	4 651 984					4 651 984
Renteinvesteringer						
Bankinnskudd			1 320 725			1 320 725
Sum 2014	14 361 391	11 565	4 087 298		2 556 300	21 016 554
Sum 2013	15 081 626	11 710	3 227 308		2 063 998	20 384 642
Langsiktig gjeld						
Pensjonsforpliktelser					169 417	169 417
Utsatt skatt					793 731	793 731
Langsiktig rentebærende gjeld				3 704 895	- 7 002	3 697 893
Annen langsiktig gjeld		52 281		234 566	7 256	294 103
Sum 2014		52 281		3 939 461	963 402	4 955 144
Sum 2013		42 239		3 768 531	525 731	4 336 501
Kortsiktig gjeld						
Kortsiktig rentebærende gjeld			1 331 041		- 16 975	1 314 066
Betalbar skatt					277 390	277 390
Annen kortsiktig gjeld	15 503	58 167		2 835 237	99 303	3 008 210
Sum 2014	15 503	58 167		4 166 278	359 718	4 584 163
Sum 2013		49 842		2 591 977	515 639	3 157 458

Virkelig verdi hierarki - Finansielle eiendeler og forpliktelser

Ferd inndeler eiendeler og forpliktelser målt til virkelig verdi i balansen i et hierarki basert på grunnlaget for verdsettelsen. Hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: Verdsettelse basert på noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler uten justeringer. Et aktivt marked kjennetegnes ved at det gjøres transaksjoner i markedet i verdipapiret med tilstrekkelig hyppighet og volum. Prisinformasjonen skal være løpende oppdatert og representere forventet salgsvederlag. Kun børsnoterte aksjer blir vurdert som nivå 1 investeringer.

Nivå 2: På nivå 2 klassifiseres investeringer hvor det finnes noterte priser, men markedene tilfredsstillere ikke kravene for å regnes som aktive. I tillegg vurderes investeringer hvor verdsettelsen i sin helhet kan avledes fra verdien av andre noterte priser, herunder verdi på underliggende verdipapirer, rentenivå, valutakurs eller lignende. Finansielle derivater som renteswaper og valutaterminer vurderes også som nivå 2 investeringer. Ferd's hedgefondportefølje vurderes å tilfredsstillere kravene til nivå 2. Disse fondene består av sammensatte porteføljer av aksjer, rentepapirer, råvarer og andre omsettelige derivater. For slike fond rapporteres verdi (NAV) løpende og den rapporterte NAV benyttes ved transaksjoner i fondet.

Nivå 3: Alle Ferd's øvrige investeringer vurderes på nivå 3. Dette gjelder investeringer der all informasjon eller deler av informasjonen om verdi ikke kan observeres i markedet. Ferd benytter også verdsettelsesmodeller for investeringer der aksjen har liten eller ingen omsetning. Verdipapirer som verdsettes basert på noterte priser eller rapportert verdi (NAV), men hvor det må gjøres vesentlige justeringer vurderes også på nivå 3. For Ferd gjelder dette private equity investeringer og fondsinvesteringer gjort av Special Investments der rapportert NAV må justeres for rabatter. En avstemming i bevegelsen av eiendelene på nivå 3 er vist i en egen tabell.

Ferd allokerte hver enkelt investering til sitt respektive nivå i hierarkiet ved anskaffelse. Overføringer fra et nivå til et annet skjer kun unntaksvis og utelukkende dersom det er skjedd endringer av betydning for nivåinndelingen ved den finansielle eiendelen. Dette kan skje eksempelvis ved at en unotert aksje har blitt børsnotert eller tilsvarende. En overføring mellom nivåene vil i så tilfelle gjøres når Ferd er blitt kjent med endringen.

Tabellen viser hvilket nivå i verdsettelseshierarkiet de ulike målemetodene for konsernets investeringer målt til virkelig verdi vurderes å befinne seg:

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2014
Eiendeler				
Investeringseiendom			2 386 449	2 386 449
Kortsiktige fordringer		11 565		11 565
Noterte aksjer og andeler	6 622 553			6 622 553
Unoterte aksjer og andeler			3 086 854	3 086 854
Hedgefond		2 869 671	1 782 313	4 651 984
Gjeld				
Annen langsiktig gjeld		- 52 281		- 52 281
Annen kortsiktig gjeld		- 73 670		- 73 670
Sum 2014	6 622 553	2 755 285	7 255 616	16 633 454

Beløp i NOK 1 000	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum 2013
Eiendeler				
Investeringseiendom			1 828 917	1 828 917
Kortsiktige fordringer		28 414		28 414
Noterte aksjer og andeler	5 241 213			5 241 213
Unoterte aksjer og andeler			5 446 096	5 446 096
Hedgefond		2 360 531	2 017 082	4 377 613
Gjeld				
Annen langsiktig gjeld		- 42 239		- 42 239
Annen kortsiktig gjeld		- 49 842		- 49 842
Sum 2013	5 241 213	2 296 864	9 292 095	16 830 172

Avstemming av bevegelsen i eiendeler på nivå 3

Beløp i NOK 1 000	IB 1.1.14	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer *)	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i totalresultat	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.14
Investeringseiendom	1 828 917	390 609	- 2 435		169 358		2 386 449
Unoterte aksjer og andeler	5 446 096	553 599	-1 425 596		-1 383 158	- 104 087	3 086 854
Hedgefond	2 017 082	92 895	- 901 293		573 629		1 782 313
Sum	9 292 095	1 037 103	-2 329 324		- 640 171	- 104 087	7 255 616

*) Blant salg og avganger inngår 686 millioner kroner for Interwell AS, som i 2014 er reklassifisert fra unoterte aksjer målt til virkelig verdi til datterselskap.

Beløp i NOK 1 000	IB 1.1.13	Kjøp / emisjon	Salg og utbetalinger fra investeringer	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i totalresultat	Urealiserte gevinster og tap, innregnet i resultatet	Gevinst og tap innregnet i resultatet	UB 31.12.13
Investeringseiendom	1 981 853	641 408	- 814 807		- 11 141	31 604	1 828 917
Unoterte aksjer og andeler	8 744 368	235 239	-3 418 186		- 151 806	36 481	5 446 096
Hedgefond	1 477 773	503 208	- 643 837		388 679	291 259	2 017 082
Sum	12 203 994	1 379 855	-4 876 830		225 732	359 344	9 292 095

Nedenfor presenteres en oversikt over de mest sentrale forutsetninger benyttet ved måling av virkelig verdi av Ferd's investeringer, allokeret til nivå 3 i hierarkiet. Vi viser også hvor sensitive verdien av investeringene er for endringer i forutsetningene.

Beløp i NOK 1 000	Balanseført verdi per 31.12.14	Benyttede og implisitte EBITDA multipler	Verdi, dersom multipel reduseres med 10 prosent	Verdi, dersom multipel økes med 10 prosent	Benyttet diskonteringsrente	Verdi, dersom renten økes med 1 prosentpoeng	Verdi, dersom renten reduseres med 1 prosentpoeng
Investeringseiendom 1)	2 386 449				7,5% - 9,0%	2 053 449	2 830 349
Unoterte aksjer og andeler sensitive for							

multippel 2)	1 476 759	7,2 - 13,0	1 065 402	1 888 116
Øvrige unoterte aksjer og andeler 2)	1 610 095			

Beløp i NOK 1 000	Balansført verdi per 31.12.14	Estimerte rabatter ihht megler (intervall)	Verdi dersom rabatten økes med 10 prosent	Verdi dersom rabatten reduseres med 10 prosent
Hedgefond 3)	1 782 313	11 % - 80 %	1 597 900	1 921 501

1) Ca 52 % av Ferd Eiendom AS' portefølje er utleieeiendommer og utviklingsprosjekter og er sensitive for endring i diskonteringsrente.

2) Ca 48 % av verdien av unoterte aksjer og andeler er sensitive for endring i multippel. De øvrige investeringene er verdsatt basert på rapportert NAV uten at Ferd har mulighet til å regne på sensitiviteten, selv om multipler sannsynligvis er benyttet ved fastsettelsen av NAV.

3) Ca 72 % av hedgefondene på nivå 3 er sensitive for endring i rabatt. Disse investeringene er utelukkende gjort av forretningsområdet Special Investments.

Det har i perioden ikke vært vesentlige endringer knyttet til selskapets risikostyring.

VERDIFALLSRISIKO OG ALLOKERING AV KAPITAL

Ferds allokering av kapitalen må være i tråd med eiers risikotoleranse. Et mål på denne risikotoleranse er hvor stort verdifall målt i kroner eller prosent eier aksepterer i tilfelle markedene Ferd er eksponert mot skulle oppleve kraftige og raske fall. Ferds totalportefølje skal normalt ha maksimalt 35 prosent verdifallsrisiko. Verdifallsrisikoen legger føringer på hvor stor andel av egenkapitalen som kan være investert i aktiva med høy risiko for verdifall. Dette måles og følges opp ved hjelp av stressstester. Taprisikoen blir vurdert som et mulig samlet verdifall uttrykt i kroner og som prosent av egenkapitalen. Ferds langsiktighet gjør at eier kan akseptere store svingninger i verdijustert egenkapital.

KATEGORIER AV FINANSIELL RISIKO

Likviditetsrisiko

Ferd har et sterkt fokus på likviditet. Ferd legger til grunn at avkastningen fra finansielle investeringer skal bidra til å dekke løpende renteutgifter. Det er derfor viktig at Ferds balanse er likvid og at muligheten til å realisere aktiva samsvarer godt med løpetiden på gjelden. Ferd stiller krav om at under normale markedsforhold skal minst 4 milliarder kroner av de finansielle investeringene bestå av aktiva som kan realiseres i løpet av et kvartal. Dette ivaretas først og fremst gjennom investeringer i børsnoterte aksjer og hedgefond. Forøvrig henvises til informasjon om Ferds lånefasiliteter, herunder oversikt over forfallsstruktur på gjelden, i selskapsregnskapet til Ferd AS i [note 16](#).

Valutarisiko

Ferd har et bevisst forhold til valutaeksponering. Vi legger til grunn at Ferd alltid vil ha en viss andel av egenkapitalen investert i euro, amerikanske dollar og svenske kroner, og sikrer derfor normalt ikke valutaeksponering til norske kroner. Dersom eksponeringen i en valuta er vurdert som for høy eller lav reguleres valutaeksponeringen gjennom å ha lån på morselskapsnivå i den respektive valuta, eller ved bruk av derivater.

Ferd har følgende utestående valutaderivater på morselskapsnivå per 31.12.14:

Beløp i NOK 1 000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	2 992 335	USD	- 400 000
	NOK	1 831 789	EUR	- 200 000

SENSITIVITETSANALYSE, VERDIFALLSRISIKO INVESTERINGSVIRKSOMHET

Stresstesten er basert på en inndeling av Ferds egenkapital i ulike aktivaklasser, som utsettes for verdifall som følger:

- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent
- Norske aksjemarkedet faller 30 prosent
- Internasjonale aksjemarkeder faller 20 prosent
- Eiendom faller 10 prosent
- Kronekursen styrkes 10 prosent

For å nysensere beregningene gjøres det en vurdering av om Ferds investeringer antas å falle mer eller mindre enn markedet. Det legges for eksempel til grunn at de unoterte investeringene i et stressstestscenario har et verdifall på 1,0-1,3 ganger det norske aksjemarkedet.

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Kursrisiko: Norske aksjer faller 30 %	-4 200 000	-4 500 000
Kursrisiko: Internasjonale aksjer faller 20 %	-1 700 000	-1 600 000
Kursrisiko: Eiendom faller 10 %	- 300 000	- 200 000
Valutarisiko: Kronekursen styrkes med 10 %	-1 100 000	-1 100 000
Sum verdifall i verdijustert egenkapital	-7 300 000	-7 400 000
Verdifall i % av verdijustert egenkapital	30%	31%

NOTE 7

AKSJER OG ANDELER I ANDRE SELSKAPER MED EIERANDEL OVER
10 %

	Forretningskontor	Eierandel	Metode for måling
Datterselskap			
Elopak AS med datterselskaper	Røyken	100,0 %	Konsolidert
FC Wøll Invest AS med datterselskaper (Interwell)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
FC-Invest AS med datterselskaper (Telecomputing)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Aibel Holding AS	Bærum	100,0 %	Konsolidert
1912 Top Holding AS med datterselskaper (Servi Gruppen)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Eiendom AS med datterselskaper	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Malta Holdings Ltd	Malta	100,0 %	Konsolidert
Ferd MG Holding AS med datterselskaper (Mestergruppen)	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Ferd Sosiale Entreprenører AS	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Norse Crown Company Ltd. AS	Bærum	100,0 %	Konsolidert
Swix Sport AS med datterselskaper	Oslo	100,0 %	Konsolidert
Felleskontrollert virksomhet			
Aibel Holding I AS med datterselskaper (Aibel)	Stavanger	50,0 %	Virkelig verdi
Elocap Ltd	Israel	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Frogn Næringspark AS	Trondheim	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Impresora del Yaque	Santiago De Los Caballeros, Den Dominikanske Republikk	51,0 %	Egenkapitalmetoden
Tilknyttede selskaper			
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Riyadh, Saudi-Arabia	49,0 %	Egenkapitalmetoden
Lala Elopak S.A. de C.V.	Gómez Palacio, Mexico	49,0 %	Egenkapitalmetoden
Tiedemannsbyen DA	Oslo	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Lofoten Tømteselskap AS	Bodø	35,0 %	Egenkapitalmetoden
Hafsrby AS	Stavanger	14,5 %	Egenkapitalmetoden
Hunstad Sør Tømteselskap AS	Bodø	31,6 %	Egenkapitalmetoden
Tastarustå Byutvikling AS	Stavanger	33,3 %	Egenkapitalmetoden
Madla Byutvikling AS	Stavanger	33,3 %	Egenkapitalmetoden
Boreal GmbH	Tyskland	20,0 %	Egenkapitalmetoden
Siriskjær AS	Stavanger	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Solheim Byutviklingselskap AS	Stavanger	33,3 %	Egenkapitalmetoden
Sporafjell Utviklingselskap AS	Stavanger	50,0 %	Egenkapitalmetoden
Kråkeland Hyttetjeneste AS	Sirdal	33,5 %	Egenkapitalmetoden
Anleggsaksjer og andeler > 10 % eierandel			
Herkules Capital I AS		40,0 %	Virkelig verdi
Omløpsaksjer og andeler > 10 % eierandel			
Energy Ventures AS		31,8 %	Virkelig verdi
Energy Ventures II AS		26,0 %	Virkelig verdi
Energy Ventures II KS		22,1 %	Virkelig verdi
Energy Ventures III AS		25,0 %	Virkelig verdi
Energy Ventures III GP LP		25,0 %	Virkelig verdi
Energy Ventures III LP		18,7 %	Virkelig verdi
Energy Ventures IS		19,1 %	Virkelig verdi
Harbert European Real Estate Fund II		25,9 %	Virkelig verdi
Harbert European Real Estate Fund III		9,8 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund I (GP-I) Ltd		40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund I (GP-II) Ltd		40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund I (LP-I) Limited		76,1 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund II (GP-I) Ltd		40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund II (GP-II) Ltd		40,0 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund II (LP-I) Limited		74,5 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund III (GP-I) Ltd		4,2 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund III (GP-II) Ltd		4,2 %	Virkelig verdi
Herkules Private Equity Fund III (LP-I) Limited		25,1 %	Virkelig verdi
Intera Fund I		12,0 %	Virkelig verdi
Marical Inc		22,4 %	Virkelig verdi
NMI AS		12,5 %	Virkelig verdi
NMI Frontier		12,5 %	Virkelig verdi
NMI Fund III		31,3 %	Virkelig verdi
NMI Global		12,5 %	Virkelig verdi
NRP Fleetfinance IV D.I.S		20,0 %	Virkelig verdi
SPV Herkules II LP		81,5 %	Virkelig verdi

NOTE 8**INVESTERINGSEIENDOM****Investerings eiendom**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Balanseført verdi 1.1.	1 828 917	1 981 853
Tilgang ved kjøp	65 450	640 189
Tilgang ved påkostning	325 159	1 219
Avgang	- 2 435	- 814 807
Netto verdiendring av investerings eiendom	169 358	20 463
Balanseført verdi 31.12.	2 386 449	1 828 917

Inntekter fra investerings eiendom

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Leieinntekt fra eiendommer	73 612	92 071
Direkte eiendomsrelaterte kostnader	- 11 226	- 11 449
Netto verdiendring investerings eiendommer	169 358	20 463
Sum	231 744	101 085

Beregning av virkelig verdi av investerings eiendom

Investerings eiendommene vurderes til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon mellom velinformerte, frivillige parter. Ved fastsettelse av markedsleie og avkastningskrav sees det hen til markedspriser.

Alle konsernets utleie eiendommer verdsettes årlig basert på kontantstrømsmodeller. Fremtidige kontantstrømmer beregnes fra inngåtte leiekontrakter, samt fremtidig kontantstrøm basert på en forventet markedsleie. Det er ikke innhentet verdsettelse fra eksterne på utleie eiendommene. Andre investerings eiendommer enn utleie eiendommer, primært tomter til eiendomsutvikling og boligprosjekter, verdsettes basert på takst. Se note 2 for en nærmere beskrivelse av forutsetninger som er benyttet ved beregning av virkelig verdi.

Skattekostnad består av

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Betalbar skatt av årets overskudd		
Årets betalbare skatt	295 622	185 767
Justering tidligere perioder	13 422	26 804
Sum betalbar skatt	309 044	212 571
Kostnad ved utsatt skatt		
Årets resultatførte endring i utsatt skatt	151 184	49 067
Virkning av endring i skattesats og skatt tidligere år	29 785	5 788
Sum utsatt skatt	180 969	54 855
Skattekostnad	490 013	267 426

Betalbar skatt i balansen

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Årets betalbare skatt	295 622	185 767
Skatt på avgitt konsernbidrag		- 7 000
Skattegjeld fra tidligere år	37 917	84 290
Innbetalt forhåndsskatt	- 61 546	- 89 170
Omregningsdifferanser	5 397	- 6 838
Betalbar skatt	277 390	167 049

Avstemming fra nominell til effektiv skattesats

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Resultat før skattekostnad	1 438 358	2 942 821
Forventet skattekostnad etter nominell skattesats (27 %)	388 357	823 990
Underskudd og andre fradrag uten nettoeffekt på skatt	- 567	- 1 806
Verdijustering utsatt skattefordel		
Amortisering goodwill		
Ikke skattepliktige netto inntekter (-) / kostnader (+) fra verdipapirer	160 951	- 556 833
Andre ikke skattepliktige inntekter	- 19 605	- 40 876
Justering tidligere perioder	43 207	32 593
Skatteeffekten av andre permanente forskjeller	- 82 330	10 358
Skattekostnad	490 013	267 426

Effektiv skattesats	34,1 %	9,1 %
----------------------------	---------------	--------------

Skatt innregnet direkte i egenkapitalen

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Aktuarmessige tap på pensjonsforpliktelser (se note 19)	2 098	- 3 627
Kontantstrømsikring (se note 28)	7 284	- 1 023
Sum skatt innregnet i totalresultat	9 382	- 4 650

Utsatt skattefordel og utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Varer	- 8 482	14 335
Fordringer	8 479	8 416
Aksjer og andeler	- 359 482	- 186 533
Andre forskjeller	26 314	13 714
Varige driftsmidler	- 112 932	41 868
Investerings eiendommer	- 51 402	- 89 051
Immaterielle eiendeler	- 273 348	- 146 318
Netto pensjoner	53 938	46 635
Skattemessig fremførbare underskudd	389 980	311 775
Sum	- 326 935	14 841
Nedvurdering av utsatt skattefordel	- 271 211	- 243 927
Netto balanseført verdi 31.12 av utsatt skattefordel (+) / skatteforpliktelse (-)	- 598 146	- 229 086

Balanseført utsatt skattefordel vurderes ved hver balansedag og nedskrives i den grad det ikke lengre er sannsynlig at skattefordelen kan utnyttes mot skattepliktig inntekt.

Utsatt skattefordel og -forpliktelse måles basert på forventede skattesatser i den perioden forpliktelsen skal gjøres opp eller eiendelen skal realiseres, som følge av vedtatte eller tilnærmet vedtatte skattesatser og -lover på balansedagen.

Brutto skattemessig fremførbare underskudd, utløpstidspunkter

Beløp i NOK 1 000	2014
2015	11 575
2016	16 579
2017	20 245
Etter 2017	331 807
Uten tidsbegrensning	1 423 800
Sum skattemessig fremførbare underskudd	1 804 006

Endring i netto balanseført utsatt skatt

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Netto balanseført verdi 1. januar	- 229 086	- 187 243
Omregningsdifferanser	- 40 938	3 592
Kjøp og salg av datterselskap	- 156 535	14 070
Resultatført i perioden	- 180 969	- 54 855
Skatt ført mot totalresultatet	9 382	- 4 650
Netto balanseført verdi 31.12	- 598 146	- 229 086

Som en følge av en uttalelse fra IFRIC har Ferd i 2014 innregnet utsatt skatt på investerings eiendommer. Tidligere ble det ikke innregnet utsatt skatt på de investerings eiendommer som var ventet solgt som aksjeselskap, ettersom slike salg er innenfor fritaksmodellen og derfor skattefritt. Det er Ferd oppfatning at denne skatteforpliktelsen med svært liten sannsynlighet vil komme til forfall. Effekten utgjør ca 84 millioner kroner.

Som følge av endret rettsstilstand for suksesshonorar (carried interest) i PE-fond endres Ferd's skattegrunnlag fra slike investeringer. Beskatningen for perioden tilbake til 2007 vil bli endret med økt fradrag som resultat. Dette økte fradraget blir først hensyntatt i skattegrunnlaget når Ferd får endelig vedtak fra skattemyndighetene.

NOTE 10

GEOGRAFISK FORDELING AV SALGSINNTEKTER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Norge	5 203 182	4 344 143
Tyskland	1 167 291	1 051 213
Sverige	1 139 845	1 042 083
USA	549 501	417 983
Nederland	540 645	504 199
Russland	488 551	445 504
Canada	455 394	358 719
Danmark	413 059	289 451
Storbritannia	383 705	226 375
Spania	284 621	245 677
Østerrike	277 656	365 165
Finland	210 081	153 814
Frankrike	190 644	191 838
Verden for øvrig	1 823 522	1 322 169
Sum salgsinntekter	13 127 697	10 958 333

Salgsinntektene er fordelt basert på kundens hjemstat.

NOTE 11**LØNSSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Lønn	2 384 921	1 950 286
Sosiale avgifter	321 620	227 665
Pensjonskostnader (se note 19)	103 049	75 618
Andre ytelser	58 838	52 117
Sum	2 868 428	2 305 685
Gjennomsnittlig antall årsverk	4 427	3 870

Lønn og honorarer til konsernledelsen

Beløp i NOK 1 000	2014				2013			
	Lønn	Bonus	Naturalytelser	Pensjon	Lønn	Bonus	Naturalytelser	Pensjon
Konsernsjef, John Giverholt	3 300	3 276	186	1 062	3 287	2 297	234	1 218
Øvrige medlemmer av konsernledelsen	4 550	7 627	501	1 038	4 637	7 898	421	1 664
Sum	7 850	10 904	688	2 100	7 924	10 195	655	2 882

Konsernsjefens bonusordning er begrenset oppad til 6,0 mill. Bonus er basert på oppnådde resultater i konsernet.

Konsernsjefen omfattes av Ferd's kollektive pensjonsordninger for lønn under 12 G. Dette er en innskuddsordning (se også [note 19](#)). Konsernsjefen har dessuten en ytelsesordning for pensjonsgrunnlaget som er høyere enn 12 G men oppad begrenset til ca 2,2 mill , samt en førtidspensjonsordning som gir mulighet til å fratre ved oppnådd 65 års alder.

Konsernsjefen har rett til 9 måneders etterlønn dersom han må fratre sin stilling.

Honorarer til styret

Det er ikke utbetalt særskilt honorar for styreverv i Ferd AS.

NOTE 12

IMMATERIELLE EIENDELER

Beløp i NOK 1 000		2014	2013
Goodwill (se note 13)		2 717 241	1 453 289
Andre immaterielle eiendeler		1 400 714	823 025
Balanseført verdi 31.12.		4 117 955	2 276 314

2014

Beløp i NOK 1 000	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	Aktiverte utviklingskostnader	Kunde-relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	365 967	165 438	252 896	167 193	555 962	1 507 456
Tilgang ved oppkjøp	1 752		358 870	52 041	300 222	712 885
Ordinære tilganger	23 526	250	65 065	79 359		168 200
Avgang	- 62 749					- 62 749
Omregningsdifferanse	27 124		18 063	11 000		56 187
Anskaffelseskost 31.12.	355 620	165 688	694 894	309 593	856 184	2 381 979
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	310 870	10 720	240 704	3 877	118 260	684 431
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp	1 765		57 175	15 958	50 222	125 120
Årets avskrivninger	26 318	4 020	50 734	22 974	84 782	188 828
Avgang	- 62 749					- 62 749
Omregningsdifferanser	28 812		15 990	833		45 635
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	305 016	14 740	364 603	43 642	253 264	981 265
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.						
Balanseført verdi 31.12.	50 604	150 948	330 291	265 951	602 920	1 400 714

Økonomisk levetid 3-5 år > 20 år til ubegrenset 3-10 år 10 år 10-15 år

Avskrivningsplan Lineær Lineær Lineær Lineær Lineær

2013

Beløp i NOK 1 000	Software	Varemerker	Patenter og rettigheter	Aktiverte utviklingskostnader	Kunde-relasjoner	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	308 788	162 738	224 951	110 252	430 550	1 237 279
Tilgang ved oppkjøp	8 291				120 694	128 985
Ordinære tilganger	32 509	2 700	70	41 938	4 718	81 935
Avgang	- 16 623					- 16 623
Omregningsdifferanse	33 002		27 875	15 003		75 880
Anskaffelseskost 31.12.	365 967	165 438	252 896	167 193	555 962	1 507 456
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	254 085	6 700	188 738	2 234	67 889	519 646
Tilgang avskrivninger ved oppkjøp	7 760					7 760
Årets avskrivninger	27 764	4 020	26 449	1 531	47 719	107 483
Avgang	- 7 797				2 652	- 5 145
Omregningsdifferanser	29 058		25 517	112		54 687
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	310 870	10 720	240 704	3 877	118 260	684 431
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	3 387					3 387
Balanseført verdi 31.12.	55 097	154 718	12 192	163 316	437 702	823 025

Økonomisk levetid 3-5 år > 20 år til ubegrenset 3-10 år 10 år 10-15 år

Avskrivningsplan Lineær Lineær Lineær Lineær Lineær

Forskning og utvikling

Kostnadsførte utgifter til forskning og utvikling i regnskapsåret 2014 utgjorde 149 millioner kroner. Tilsvarende kostnad for 2013 var 138 millioner kroner.

**NOTE 13
GOODWILL OG OPPLYSNINGER OM VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER**

**GOODWILL OG OPPLYSNINGER OM
VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER**

I samsvar med IFRS 3 Virksomhetssammenslutninger, har netto eiendeler for oppkjøpte selskaper blitt vurdert til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Den resterende del av vederlaget etter at kjøpesummen har blitt allokert til identifiserbare eiendeler og gjeld, er behandlet som goodwill. Tabellene under viser verdien og bevegelsene i de ulike goodwillpostene i konsernet:

2014

Beløp i NOK 1000	Interwell	Jacilla (skisporet.no)	Norrwin AB Servi (Lundhags)	Alf Valde	Elopak Europa	Seco Invest (TeleComputing)	Sum	
Anskaffelseskost 1.1.			386 289	1 406	15 274	508 398	593 969	1 505 336
Tilgang	1 212 016	4 330					18 638	1 234 984
Avgang				- 105				- 105
Valutaomregningsdifferanser					33 006			33 006
Anskaffelseskost 31.12.	1 212 016	4 330	386 289	1 301	15 274	541 404	612 607	2 773 221
Akkumulerte nedskrivninger 1.1.						52 047		52 047
Tilgang								
Nedskrivninger								
Avgang								
Valutaomregningsdifferanser						3 933		3 933
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.						55 980		55 980
Balanseført verdi 31.12.	1 212 016	4 330	386 289	1 301	15 274	485 424	612 607	2 717 241

Endringer i 2014:

I 2014 har Ferd kjøpt seg opp ytterligere fra 34 % til 58 % i Interwell, og dermed oppnådd kontroll over selskapet. Oppkjøpet er gjort med regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2014. Gjennom oppkjøpet har Ferd økt patenter og rettigheter med 298 millioner kroner (se [note 7](#)), aktiverte utviklingskostnader med 36 millioner kroner, kunderelasjoner med 250 millioner kroner, i tillegg til goodwill på ca 1212 millioner kroner. Goodwillen er ikke skattemessig fradragsberettiget. Kostpris for aksjene i Interwell AS utgjør ca 895 millioner kroner, hvorav 496 millioner er betalt kontant i 2014 og 399 millioner kroner var verdien av aksjeposten før oppkjøpet. Aksjene i Interwell ble frem til oppkjøpet målt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Det er innregnet 601 millioner kroner i ikke-kontrollerende interesser på oppkjøpstidspunktet, beregnet som deres forholdsmessige andel av foretakets identifiserbare nettoeiendeler. Interwell har påvirket Ferd's konsernregnskap med 856 millioner i driftsinntekter og 315 millioner i EBITDA i 2014.

I 2014 har Swix Sport kjøpt 55 % av aksjene i Jacilla AS, som igjen driver portalen [www.skisporet.no](#). Det ble videre gjennomført en rettet emisjon i oktober som medførte at Swix Sport AS har økt sin eierandel til 61,5%. Oppkjøpet er gjort med regnskapsmessig virkning fra 1. november 2014. Gjennom oppkjøpet har Swix Sport økt goodwill med drøyt 4 millioner kroner. Goodwillen er ikke skattemessig fradragsberettiget. Kostpris for aksjene i Jacilla AS utgjør tkr. 2.775 og er betalt kontant i 2014. Det er innregnet 2 millioner kroner i ikke-kontrollerende interesser på oppkjøpstidspunktet, beregnet som deres forholdsmessige andel av foretakets identifiserbare nettoeiendeler. Jacilla har påvirket Ferd's konsernregnskap med tkr. 722 i driftsinntekter og tkr. 44 i EBITDA i 2014.

29. august 2014 inngikk TeleComputing AS avtale om kjøp av 100 % av aksjene i Alcom AS. Alcom er et selskap tilhørende på Bryne i Rogaland med fokus på varer og tjenester knyttet til IT drift og kommunikasjonsløsninger. Oppkjøpet har gitt Ferd økte merverdier knyttet til patenter med 4 millioner kroner, i tillegg til økt goodwill på drøyt 18 millioner kroner. Kjøpesummen utgjør 28 millioner kroner og deler av oppjøret for aksjene i Alcom ble gjennomført med aksjer i Seco Invest. Alcom har bidratt med 20 millioner i driftsinntekter og en halv million i EBITDA i eiertiden.

2013

Beløp i NOK 1000		Norrwin AB Servi (Lundhags)	Alf Valde	Elopak Europa	Seco Invest (TeleComputing)	Sum	
Anskaffelseskost 1.1.			1 385	16 053	448 571	593 969	1 059 978
Tilgang		386 289	21				386 310
Avgang				- 779			- 779
Valutaomregningsdifferanser					59 827		59 827
Anskaffelseskost 31.12.		386 289	1 406	15 274	508 398	593 969	1 505 336
Akkumulerte nedskrivninger 1.1.				563	45 700		46 263
Nedskrivninger							
Avgang				- 563			- 563
Valutaomregningsdifferanser					6 347		6 347
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.					52 047		52 047
Balanseført verdi 31.12.		386 289	1 406	15 274	456 351	593 969	1 453 289

Endringer i 2013:

I 2013 har Ferd kjøpt Servi Group AS med regnskapsmessig virkning fra 1. august 2013. Gjennom oppkjøpet har Ferd økt kunderelasjoner med 120,7 millioner kroner (se [note 7](#)), i tillegg til goodwill på ca 386 millioner kroner. Kostpris for aksjene i Servi Group AS utgjorde ca 672 millioner kroner, hvorav 288 millioner er gjeldsfinansiert. Servi har påvirket Ferd's konsernregnskap med 354 millioner i driftsinntekter og 17 millioner i EBITDA i 2013.

Oppkjøpsanalysen på Lundhags og Alf Valde (oppkjøp i 2012) er i 2013 marginalt endret.

Nedskrivningstester for goodwill:

Goodwill allokteres til konsernets kontantgenererende enheter og testes for verdifall årlig, eller oftere hvis det er indikatorer på at beløpene kan ha vært utsatt for verdifall. Testing for verdifall innebærer fastsettelse av gjenvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten. Gjenvinnbart beløp blir fastsatt ved å neddiskontere forventede kontantstrømmer, basert på den kontantgenererende enhetens forretningsplaner. Diskonteringsrente benyttes på de fremtidige kontantstrømmene er basert på konsernets vektete gjennomsnittlige kapitalkostnad (WACC), tilpasset markedets oppfatning av risikoforhold for de enkelte kontantstrømsgenererende enheter. Vekstrater er benyttet for å fremskrive kontantstrømmer utover periodene dekket av forretningsplanene.

Kontantgenererende enheter:

Goodwillpostene som er spesifisert over knytter seg til Ferd Capitals investeringer i konsernselskapene Elopak, Telecomputing, Interwell, Servi, samt noen mindre goodwillposter i underkonsernene Swix og Mestergruppen.

Goodwill vedrørende Elopak er allokert til den kontantgenererende enheten Europa, som består av Elopaks europeiske markeder samt den interne produksjons- og forsyningsorganisasjonen. Denne goodwillposten har en bokført verdi på 485 millioner kroner pr. 31.12.2014. Begrunnelsen for å definere Europa som kontantgenererende enhet er dynamikken i det europeiske markedet. Trenden er at kunder slår seg sammen og lett har tilgang på tilbudet i hele Europa. Elopak tilpasser seg kundene ved å fordele produksjon av kartonger for de ulike markedene i henhold til optimal produksjonseffektivitet i Europa. Historiske geografiske kriterier for produksjon og etterspørsel fra kunder er ikke lenger så fremtredende. Som følge av utviklingen, vil splitten av marginer langs Elopaks verdikjede kunne endres fra et år til et annet, hvilket fører til at samlet europeisk virksomhet blir den beste indikatoren for å vurdere om verdien av goodwill er intakt.

Goodwill tilknyttet Telecomputing knytter seg til Telecomputings virksomhet i Norge og Sverige. Goodwillen har en bokført verdi på 613 millioner kroner per 31.12.2014, etter at Telecomputing har ervervet Alcom i 2014 som medførte en økning av goodwill på 19 millioner kroner. Telecomputing er for nedskrivningsformål vurdert som én kontantgenererende enhet som følge av likeartet virksomhet og de synergiene som høstes på tvers av selskapene under Seco Invest AS.

Goodwill i Mestergruppen er tilknyttet oppkjøpet av Alf Valde AS (Byggeriet Digernes) gjennomført i 2012. Goodwillen utgjør 15 millioner kroner. Alf Valde er etter oppkjøpet blitt svært godt integrert i Mestergruppens virksomhet, deler kjøps- og salgsbetingelser for alle varer, og Mestergruppens innkjøpsbonuser er dessuten påvirket av hele konsernets samlede innkjøp. Byggeriet Digernes inngår således i hele Mestergruppens samlede virksomhet og vurderes som én felles kontantgenererende enhet ved testing for verdifall.

Goodwill i Swix er fra tidligere år knyttet til oppkjøpet av Norrwin AB, med merkevaren Lundhags i Sverige i 2012. Goodwillen utgjør en drøy million per 31.12.14. Norrwin har i tillegg å produsere og selge Lundhags-produkter overtatt som Swix' distributør i det svenske markedet, og selskapet er således svært integrert i Swix' virksomhet. For nedskrivningsformål vurderes derfor Norrwin sammen med Swix forøvrig som en felles kontantgenererende enhet.

I 2014 har Swix Sport ervervet 61,5 % av aksjene i Jacilla AS. Gjennom oppkjøpet har Swix Sport økt goodwill med drøyt 4 millioner kroner. Oppkjøpet er gjort med regnskapsmessig virkning fra november 2014, og det er ikke foretatt nedskrivningstest av denne goodwillen i år.

Goodwill identifisert ved oppkjøpet av Servi, gjennomført i 2013, med en balanseført verdi pr 31.12.14 på 386 millioner kroner, er allokert til Servi samlet som kontantgenererende enhet. Dette skyldes Servis samordnede og velintegreerte virksomhet.

Oppkjøpet av Interwell i 2014 har medført en innregning av goodwill på 345 millioner kroner på Ferd-nivå. Denne goodwillen er allokert til hele Interwell som en felles kontantgenererende enhet, som er det nivået Ferd følger opp Interwell. I Interwell-konsernet eksisterer det imidlertid ytterligere 867 millioner kroner i goodwill fra oppkjøp gjennomført av Interwell. Denne goodwillen er allokert til to separate kontantgenererende enheter, Interwell Norge og Interwell Technology, da disse forretningsområdene genererer inngående kontantstrømmer separat.

Verdifalltest og forutsetninger lagt til grunn:

Gjennvinnbart beløp for den kontantgenererende enheten, beregnes basert på nåverdberegning av forventede kontantstrømmer. Kontantstrømmene som legges til grunn for verdifalltesten er basert på forutsetninger om fremtidige salgsvolum, utsalgspriser og direkte kostnader. Disse forutsetningene baseres på historisk erfaring fra markedet, vedtatte budsjetter og konsernets forventninger om endringer i markedet. Ved gjennomføring av verdifallstest er konsernets forventninger at det ikke vil være vesentlige endringer i dagens handelsnivå, slik at forventet kontantstrøm i stor grad er en videreføring av observerte trender.

Fastsatt kontantstrøm neddiskonteres med diskonteringsrente. Benyttet diskonteringsrente og andre forutsetninger er vist nedenfor.

Beregnet gjennvinnbart beløp i verdifallstestene er positive, og basert på testene konkluderes det med at det ikke foreligger verdifall som vil medføre nedskrivning i 2014. Usikkerheten forbundet med forutsetningene testingen for verdifall bygger på er belyst gjennom sensitivitetsanalyser. Konklusjonene er testet for endringer i diskonteringsrenten og vekstratene. Sensitivitetsanalysene viser at det er stor avstand før verdifall er aktuelt.

Nærmere beskrivelse av forutsetninger benyttet:

	Diskonteringsrente etter skatt (WACC)		Diskonteringsrente før skatt		Vekstrate år 2-5		Langsiktig vekstrate	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Elopak Europa	4,0 %	4,9 %	5,7 %	6,9 %	2,0 %	2,0 %	0,0 %	0,0 %
Seco Invest	4,4 %	5,8 %	5,9 %	6,5 %	8,0 %	8,0 %	0,0 %	0,0 %
Servi			5,9 %		3,5 %		2,5 %	
Alf Valde	9,1 %	8,9 %	12,0 %	12,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Lundhags	7,5 %	7,5 %	10,0 %	10,0 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Interwell Norge	10,0 %				5,0 %		2,0 %	
Interwell Technology	10,0 %				25,0 %		2,0 %	

Diskonteringsrenten reflekterer markedets vurdering av risiko knyttet til den kontantgenererende enheten. Diskonteringsrenten er fastsatt basert på gjennomsnittlig vektet kapitalavkastningskrav for bransjen. Denne satsen er ytterligere justert for å reflektere spesifikke risikoforhold knyttet til den kontantgenererende enheten som ikke er reflektert i kontantstrømmene. Etersom Elopak har funksjonell valuta Euro er det også tatt utgangspunkt i en Euro-rente som ligger en del lavere enn NOK-renter.

Gjennomsnittlig vekstrate er i perioden 2 til 5 år basert på Ferd's forventninger om markedsutviklingen som virksomheten opererer i. Ferd benytter en stabil vekstrate for å ekstrapolere kontantstrømmer utover 5 år.

EBITDA representerer driftsmargin før avskrivninger, og er estimert basert på forventet fremtidig utvikling i markedet. Kommiterte effektivitetsprogrammer for driften er hensyntatt. Endringer i utfallet for disse initiativene kan påvirke fremtidig estimerte EBITDA.

Det er tatt hensyn til investeringskostnader nødvendig for å møte forventet vekst i inntektene. Basert på ledelsens vurderinger, inkluderer ikke estimerte investeringskostnader investeringer som forbereder den nåværende ytelsen til eiendeler. De relaterte kontantstrømmer har blitt behandlet tilsvarende.

NOTE 14
VARIGE DRIFTSMIDLER
2014

VARIGE
DRIFTSMIDLER

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	652 461	4 503 762	279 758	5 435 981
Tilgang ved oppkjøp		429 621	44 396	474 017
Ordinære tilganger	136 057	574 131	35 390	745 578
Avgang	- 14 109	- 456 848	- 38 964	- 509 921
Valutaomregningsdifferanser	35 673	233 700	8 583	277 956
Anskaffelseskost 31.12.	810 082	5 284 366	329 163	6 423 611
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	302 377	2 990 885	227 651	3 520 913
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp		192 060	16 357	208 417
Årets avskrivninger	21 880	399 897	28 369	450 146
Årets nedskrivninger		6 924		6 924
Avgang avskrivninger	- 4 693	- 391 402	- 34 488	- 430 583
Valutaomregningsdifferanser	19 558	201 666	9 944	231 168
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	339 122	3 400 030	247 833	3 986 985
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 788	46 975	279	50 042
Balansført verdi 31.12.	470 960	1 884 336	81 330	2 436 626

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær
Tomter avskrives ikke			

2013

Beløp i NOK 1 000	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.	410 487	3 697 636	230 510	4 338 633
Tilgang ved oppkjøp	28 560	63 927	4 461	96 948
Ordinære tilganger	179 922	477 799	19 405	677 126
Avgang	- 7 356	- 147 103	- 29 856	- 184 315
Valutaomregningsdifferanser	40 848	411 503	55 238	507 589
Anskaffelseskost 31.12.	652 461	4 503 762	279 758	5 435 981
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.	248 148	2 505 978	188 472	2 942 598
Akkumulerte avskrivninger oppkjøp	10 926	30 426	3 521	44 873
Årets avskrivninger	17 158	290 586	22 343	330 087
Årets nedskrivninger		3 616		3 616
Avgang avskrivninger	- 2 235	- 135 272	- 19 538	- 157 045
Valutaomregningsdifferanser	28 380	295 551	32 853	356 784
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.	302 377	2 990 885	227 651	3 520 913
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.	2 288	33 455	268	36 011
Balansført verdi 31.12.	350 084	1 512 877	52 107	1 915 068

Antatt økonomisk levetid på avskrivbare driftsmidler	5-50 år	5-15 år	3-13 år
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	Lineær
Tomter avskrives ikke			

NOTE 15**ANDRE
DRIFTSKOSTNADER**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Salgs- og administrasjonskostnader	217 841	205 906
Leie av bygninger o.l.	266 802	249 407
Honorarer til revisor, advokater, konsulenter	210 874	182 866
Reisekostnader	183 155	153 365
Tap og endring i nedskrivning for verdifall kundefordringer	60 117	28 052
Andre kostnader	430 821	328 996
Sum	1 369 610	1 148 592

NOTE
16 KOSTNADSFØRTE HONORAR TIL REVISORER

Revisjons- og rådgivningsselskapet Ernst & Young AS er Ferd's konsernrevisor. Enkelte selskaper i konsernet revideres av andre revisjonsselskaper.

Beløp i NOK 1 000	Revisjonshonorar	Andre attestasjonstjenester	Skattemessige tjenester	Andre tjenester utenfor revisjon	Sum
2014					
Ernst & Young	11 313	176	5 649	1 986	19 123
Andre	2 450	9	970	2 064	5 494
Sum	13 763	185	6 619	4 050	24 617
2013					
Ernst & Young	10 598	435	3 508	2 893	17 434
Andre	1 340	461	886	227	2 914
Sum	11 938	896	4 394	3 120	20 348

Andre tjenester utenfor revisjon er i hovedsak due diligence tjenester samt økonomistøtte til de sosiale entreprenørene.
Alle beløp er eks mva.

NOTE 17
INVESTERINGER ETTER EGENKAPITALMETODEN

INVESTERINGER ETTER
EGENKAPITALMETODEN

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er i Ferd sitt konsernregnskap innregnet i henhold til egenkapitalmetoden.

For spesifisering av selskaper og eierandel henvises det til oppstilling av investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i [note 15](#).

2014

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemannsbyen DA	Harbert European Real Estate Fund II	Harbert European Real Estate Fund III	Andre	Sum
Eier- og stemmeandel	49%	49%	50%	26%	22%		
Anskaffelseskost 1.1	58 325	165 051	106 768	112 002	95 974	106 046	644 165
Andel av resultat 1.1	82 874	117 986	23 002	82 977	22 236	- 17	329 058
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	- 12 600					- 1 582	- 14 182
Overføring fra selskapet	- 29 879	- 98 878	- 12 765	- 63 826	- 23 517	- 5 865	730
Omregningsdifferanser/elimineringer	- 29 799	- 28 034		- 3 053	- 293	- 15 966	- 77 145
Balansført verdi 01.01	68 921	156 125	117 005	128 100	94 400	82 616	647 167
Tilgang i løpet av året						9 370	9 370
Avgang i løpet av året							- 246
Salg i løpet av året				- 131 153	- 94 693	- 20 212	058
Andel av årets resultat	10 116	16 039	- 2 844			7 057	30 367
Nedskrivning av goodwill						- 359	- 359
Overføringer fra selskapet	- 7 184	- 15 128					- 22 312
Føringer direkte mot egenkapitalen	- 3 550						- 3 550
Omregningsdifferanser/elimineringer	16 441	12 821		3 053	293	8 635	41 244
Balansført verdi 31.12	84 744	169 857	114 161			73 488	442 250

Harbert-fondene er fraregnet i oversikten, da fondene er reklassifisert til omløpsinvesteringer verdsatt til virkelig verdi. Ferd har ikke lenger betydelig innflytelse i disse fondene.

2013

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemannsbyen DA	Harbert European Real Estate Fund II	Harbert European Real Estate Fund III	Andre	Sum
Eier- og stemmeandel	49%	49%	50%	26%	22%		
Anskaffelseskost 1.1	54 100	153 093	106 768	112 002	51 141	101 074	578 177
Andel av resultat 1.1	76 742	100 900	8 973	54 093	11 052	- 5 721	246 039
Akkumulert nedskrivning av goodwill 1.1	- 12 600					- 1 085	- 13 685
Overføring fra selskapet	- 29 879	- 84 963		- 13 342		- 5 865	049
Omregningsdifferanser/elimineringer	- 30 016	- 29 406		- 3 053	- 293	- 14 394	- 77 162
Balansført verdi 01.01	58 347	139 624	115 741	149 700	61 900	74 009	599 321
Tilgang i løpet av året	4 225	11 958			44 833	4 338	65 354
Avgang i løpet av året						- 8	- 8
Salg i løpet av året							
Andel av årets resultat	6 132	17 086	14 029	28 884	11 184	6 346	83 661
Nedskrivning av goodwill						- 497	- 497
Overføringer fra selskapet		- 13 915	- 12 765	- 50 484	- 23 517		- 100
Føringer direkte mot egenkapitalen	- 1 333	- 184					- 1 517
Omregningsdifferanser/elimineringer	1 550	1 556				- 1 572	1 534
Balansført verdi 31.12	68 921	156 125	117 005	128 100	94 400	82 616	647 167

Oppstillingen nedenfor viser en oversikt over finansiell informasjon knyttet til Ferd's største investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter på 100 prosent basis. Oppgitte tall representerer regnskapsåret 2014. Tallene er ikke revidert.

Beløp i NOK 1 000	Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	Lala Elopak S.A. de C.V.	Tiedemanns- byen DA
Driftsinntekt	399 446	518 320	1 734
Driftsresultat	30 379	44 699	- 533
Resultat etter skatt og minoritet	20 491	32 749	- 6 260
Sum eiendeler	344 369	461 737	447 559
Sum gjeld	200 645	177 980	219 237

- Al-Obeikan Elopak er en kartongprodusent med fabrikk i Saudi-Arabia som selger kartong til kunder i midt-østen og nordafrika.

- Lala Elopak er en kartongprodusent med fabrikk i Mexico som selger kartonger til markedet i nord- og søramerika.

- Tiedemannsbyen DA eies av Ferd og Skanska og utvikler boligeiendommer på den gamle fabrikktoften til Tiedemanns tobakksfabrikker på Ensjø.

Eierandel, transaksjoner og mellomværende med selskap behandlet etter egenkapitalmetoden

Eierandel/	Salg fra tilknyttede selskaper og felleskontrollert	Ferd's kortsiktige fordringer / (gjeld) netto mot tilknyttede selskaper og felleskontrollert	Ferd's garantier for tilknyttede selskaper og felleskontrollert
------------	---	--	---

Beløp i NOK 1 000	Stemmeandel	virksomhet til Ferd		virksomhet		virksomhet	
	2014	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Al-Obeikan Elopak factory for Packaging Co	49,0 %			4 068	129	140 346	115 268
Boreal GmbH	20,0 %						
Elocap Ltd.	50,0 %	8 587	253 820		- 8 513		
Frogn Næringspark AS	50,0 %						
Hafslby AS	14,5 %						
Hunstad Sør Tømteselskap AS	31,6 %		425	10 712			
Impresora Del Yaque	51,0 %	23 607	2 498	1 368	686		
Kråkeland Hytteservice AS	33,5 %						
Lala Elopak S.A. de C.V.	49,0 %	15 044	20 487	1 701	2 235		
Lofoten Tømteselskap AS	35,0 %		32	1 610			
Madla Byutvikling AS	33,3 %						
Siriskjær AS	50,0 %			59			
Solheim Byutviklingselskap AS	33,1 %						
Sporafjell Utviklingselskap AS	50,0 %			5 262			
Tastarustå Byutvikling AS	33,3 %						
Tiedemannsbyen DA	50,0 %	1 375	5 500	4 172	4 365		
Sum		48 613	282 762	28 952	- 1 098	140 346	115 268

NOTE 18

SPESIFIKASJON AV FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER

Finansinntekter

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Renteinntekter fra bankinnskudd	46 635	71 663
Renteinntekter fra nærstående parter	21 596	11 453
Andre renteinntekter	7 440	1 032
Agjo og andre finansinntekter	466 907	228 710
Sum	542 578	312 858

Finanskostnader

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Rentekostnader til kredittinstitusjoner	150 966	147 131
Rentekostnader til nærstående parter	26 158	35 797
Andre rentekostnader	48 748	48 467
Disagio og andre finanskostnader	343 830	677 102
Sum	569 702	908 497

Ingen av disse finanspostene er resultat fra finansielle instrumenter målt etter virkelig verdi.

KONSERNETS PENSJONSORDNINGER

Konsernets selskaper har etablert pensjonsordninger i samsvar med lokale lover. Ansatte i konsernets selskaper i Norge deltar i ytelsesbaserte eller innskuddsbaserte pensjonsordninger som tilfredsstiller krav til obligatorisk tjenestepensjon.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Ytelsesbaserte pensjonsordninger gir de ansatte rett til bestemte fremtidige pensjonsytelser. Konsernets netto forpliktelse med hensyn på ytelsesbaserte pensjonsordninger er beregnet separat for hver pensjonsordning. Forpliktelsen er et estimat for fremtidige ytelser som ansatte har opptjent basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ytelsene neddiskonteres til nåverdi og balanseført forpliktelse reduseres med virkelig verdi av pensjonsmidler for fondsbaserte pensjonsordninger. Endring i forutsetninger, medlemsbestand og avvik mellom estimert og faktisk lønnsøkning og avkastning på midler medfører aktuarielle gevinster og tap. Aktuarmessige gevinster og tap, samt gevinster og tap som følge av avkortning eller avslutning av pensjonsordninger innregnes umiddelbart i totalresultatet.

De ytelsesbaserte pensjonsordningene består av kollektive ordninger samt enkelte tilleggsordninger som blant annet omfatter ansatte med pensjonsgrunnlag over 12 G og AFP.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Ved innskuddsbaserte pensjonsordninger begrenser konsernets forpliktelser seg til å innbetale spesifikke innskudd. Forpliktelser til å yte innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de ansatte har ytt tjenester som gir dem rett til innskuddet.

Andre langsiktige ytelser som følge av tjeneste

Ferd har i tillegg til pensjonsordningene beskrevet over forpliktelser knyttet til fremtidige helseytelser for enkelte grupper av ansatte i USA.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

Ferd har ytelsesordninger i flere land med varierende økonomiske forhold som vil påvirke forutsetningene som legges til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelser. Fastsettelsen av parametre er tilpasset forhold i det enkelte land. Diskonteringsrenten fastsettes som et veid gjennomsnitt av avkastningen på balansedagen på minst AA-ratede selskapsobligasjoner, eller statsobligasjoner i de tilfeller hvor det ikke er noe marked for AA-ratede selskapsobligasjoner. Det er benyttet statsobligasjonsrenten for norske ordninger. I den grad obligasjonen ikke har samme forfallstid som forpliktelsen, justeres diskonteringsrenten. Som aktuarmessige forutsetninger for demografiske faktorer og avgang er vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring lagt til grunn. Fremtidig dødelighet er basert på statistikk og dødelighetstabeller (K2013).

Økonomiske forutsetninger i norske selskaper per 31. desember

	2014	2013
Diskonteringsrente	2,70%	3,30%
Forventet lønnsvekst	3,25%	3,75%
Fremtidig forventet pensjonsregulering	1,75%	1,75%
Forventet regulering av G	3,00%	3,50%

Intervall for økonomiske forutsetninger i utenlandske selskaper per 31. desember

	2014	2013
Diskonteringsrente	1.1 - 4.52	2.00 - 4.10
Forventet lønnsvekst	0.00 - 3.75	0.00 - 1.00
Fremtidig forventet pensjonsregulering	0.00 - 1.75	0.00 - 0.60

PENSJONSFORPLIKTELSER**Avstemming av netto pensjonsforpliktelse mot balanse**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Pensjonsforpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 169	- 146
	417	973
Pensjonsfordringer for ytelsesbaserte pensjonsordninger	17 391	9 805
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 152	- 137
	026	168

YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER**Spesifikasjon av innregnet forpliktelse**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Nåverdi av ikke-fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 56 988	- 51 737
Nåverdi av helt eller delvis fondsbaserte pensjonsforpliktelser	- 556	- 617
	128	516
Sum nåverdi av ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	- 613	- 669
	116	253
Virkelig verdi av pensjonsmidler	461 090	532 085
Sum ytelsesbasert forpliktelse som er innregnet i konsernets balanse	- 152	- 137
	026	168

Bevegelse i forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Forpliktelse for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 1.1	669 253	539 091
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	17 655	25 031
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	17 359	23 286
Demografiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	3 214	28 063
Økonomiske estimatavvik på pensjonsforpliktelsen	70 510	- 40 622
Oppgjør pensjonsordninger	- 200	- 726
	726	- 42 097
Avkortning av pensjonsordninger	- 15 612	- 48 907
Endring i pensjonsforpliktelsen ved kjøp/salg av datterselskap	9 167	191 228
Utbetalte ytelser	- 22 416	- 40 255
Arbeidsgiveravgift	73	1 148
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	64 639	33 287
Forpliktelser for ytelsesbaserte pensjonsordninger per 31.12.	613	669
	116	253

Forventet utbetaling av pensjonsforpliktelsene

Beløp i NOK 1 000	2014
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 1-5	203 581
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 6-10	201 686
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 11-20	198 957
Ytelsespensjon som forventes å forfalle år 21-30	8 892
Total ytelsespensjon til forfall	613 116

Bevegelse i virkelig verdi på pensjonsmidler for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 1.1.	532 085	337 068
Forventet avkastning på pensjonsmidler	13 317	15 976
Økonomiske estimatavvik på pensjonsmidlene	19 034	26 251
Bidrag fra arbeidsgiver	10 285	34 826
Administrasjonskostnader	- 1 604	- 1 681
Tilskudd fra ansatte	1 320	
Økning i pensjonsmidler ved kjøp av datterselskaper	8 297	157 744
Oppgjør	- 154	
	268	- 32 021
Utbetalte ytelser	- 18 535	- 34 896
Valutaeffekt av utenlandske pensjonsplaner	51 159	28 818
Virkelig verdi på pensjonsmidler per 31.12.	461 090	532 085

Pensjonsmidler innbefatter følgende

Beløp i NOK 1 000	Hvorav aktivt marked:	2014	2013
Egenkapitalinstrumenter	95 461	96 343	100 459
Statsobligasjoner	211 195	271 396	180 650
Bedriftsobligasjoner	4 915	58 276	78 653
Andre gjeldsinstrumenter, herunder strukturert gjeld	361	4 279	57 814
Eiendomsinvesteringer	1 415	24 102	35 899
Bankinnskudd		1 602	21 415
Andre eiendeler	1 692	5 092	57 195
Sum pensjonsmidler	315 039	461 090	532 085

Estimatavvik innregnet i totalresultat

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Årets estimatavvik på pensjonsforpliktelsen (ytelsesbaserte ordninger)	- 73 724	12 559
Årets estimatavvik på pensjonsmidler (ytelsesbaserte ordninger)	19 034	26 251
Skatteeffekt (se note 9)	2 098	- 3 627
Netto estimatavvik for ytelsesbaserte ordninger	- 52 592	35 183

PENSJONSKOSTNADER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Ytelsesbaserte pensjonsordninger	- 28 071	- 24 824
Innskuddsbaserte pensjonsordninger	131 120	100 442
Sum pensjonskostnader inkludert i årets lønnskostnad	103 049	75 618

PENSJONSKOSTNADER YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGER**Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskap**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	17 655	25 031
Tilskudd fra ansatte	- 1 320	
Avkorting av pensjonsordninger og planendringer	- 46 083	- 52 684
Arbeidsgiveravgift	73	1 148
Administrasjonskostnader	1 604	1 681
Sum pensjonskostnader fra ytelsesordninger innregnet i lønnskostnader	- 28 071	- 24 824

Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	17 359	23 286
Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 13 317	- 15 976
Sum pensjonskostnader fra ytelsesordninger innregnet i finanskostnader	4 042	7 310

NOTE 20

VARER

2014

Beløp i NOK 1 000	Råvarer	Varer under tilvirkning	Ferdigvarer	Sum varer
Kostpris 31.12.	421 481	858 501	1 257 741	2 537 723
Ukurans per 1.1.	9 528		122 591	132 119
Tilgang ved kjøp av datterselskap	5 313			5 313
Nedskrivning	2 054	21 069	19 709	42 832
Reversert nedskrivning	- 4 997		- 25 628	- 30 625
Valutaomregning	252		6 413	6 665
Ukurans per 31.12.	12 150	21 069	123 085	156 304
Balanseført verdi 31.12.	409 331	837 432	1 134 656	2 381 419

2013

Beløp i NOK 1 000	Råvarer	Varer under tilvirkning	Ferdigvarer	Sum varer
Kostpris 31.12.	447 337	643 456	1 105 324	2 196 117
Ukurans per 1.1.	13 017	1 280	126 027	140 324
Nedskrivning	3 843		36 307	40 150
Reversert nedskrivning	- 8 600	- 1 280	- 52 678	- 62 558
Valutaomregning	1 268		12 935	14 203
Ukurans per 31.12.	9 528		122 591	132 119
Balanseført verdi 31.12.	437 809	643 456	982 733	2 063 998

NOTE 21

KORTSIKTIGE FORDRINGER

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Forskuddsbetalinger	114 737	75 337
Mva og skattefordringer	116 382	125 235
Kortsiktige rentebærende fordringer	1 098	41 764
Andre kortsiktige fordringer	1 047 303	475 538
Balanseført verdi 31.12.	1 279 520	717 874

Beløp i NOK 1000	2014	2013
Kundefordringer brutto	1 714 512	1 257 292
Nedskrivninger kundefordringer	- 41 013	- 51 539
Balanseført verdi 31.12.	1 673 499	1 205 753

Sum kortsiktige fordringer	2 953 019	1 923 627
-----------------------------------	------------------	------------------

Forfalte kundefordringer etter alder

Beløp i NOK 1000	2014	2013
Opp til 30 dager	207 049	171 445
30 til 60 dager	68 377	53 778
60 til 90 dager	80 524	72 235
Over 90 dager	77 167	41 301
Sum	433 117	338 759

NOTE 22**AKSJEKAPITAL OG
AKSJONÆRINFORMASJON**

Aksjekapitalen i selskapet per 31.12.14 består av 183.267.630 aksjer med pålydende NOK 1,-.

Eierstruktur

Aksjonærene i selskapet per
31.12.14 var:

	Antall aksjer	Eierandel
Ferd Holding AS	183 267 630	100,00%
Totalt antall aksjer	183 267 630	100,00%

Ferd AS er datterselskap av Ferd Holding AS som igjen er datterselskap av Ferd JHA AS. Ferd deler forretningskontor med sine morselskap på Lysaker i Bærum. For konsernregnskapet til Ferd JHA AS, ta kontakt med Ferd.

Aksjer eid indirekte av daglig leder og styremedlemmer i Ferd AS:	Rolle	Stemmeandel	Eierandel
Johan H. Andresen	Styrets leder	69,94%	15,20%

Barna til Johan H. Andresen eier 84,8 % av Ferd AS indirekte gjennom aksjeeie i Ferd Holding AS.

NOTE 23

Ikke-kontrollerende interesser

Datterselskap	Interwell AS	Mestergruppen AS	Totaler
Forretningskontor	Stavanger	Oslo	
Ferds eierandel og stemmeandel	58,1 %	94,5 %	
Ikke-kontrollerende andel	41,9 %	5,5 %	
Beløp i NOK 1 000			
Ikke-kontrollerende interesse 01.01.2014		19 995	19 995
Tilgang ved kjøp av nye datterselskaper	610 480		610 480
Utbytter og kapitalendringer	- 6 224	- 673	- 6 897
Transaksjoner med ikke-kontrollerende interesser	16 070	- 333	15 737
Totalresultat tilordnet ikke-kontrollerende interesser	46 997	- 1 768	45 229
			684
Ikke-kontrollerende interesse 31.12.2014	667 323	17 221	544

Sammendrag av finansiell informasjon fra datterforetakene:

Beløp i NOK 1 000	Interwell AS	Mestergruppen AS
Driftsinntekt	856 287	2 842 544
Driftsresultat	152 821	59 639
Resultat etter skatt	136 617	28 563
Anleggsmidler	1 430 201	212 066
Omløpsmidler	474 538	850 517
Langsiktig gjeld	326 097	377 779
Kortsiktig gjeld	211 086	444 378

NOTE 24

LANGSIKTIG GJELD

Langsiktig rentebærende gjeld

Beløp i NOK 1 000	Lånebeløp i valuta 2014	Lånebeløp i NOK 2014	Lånebeløp i NOK 2013
NOK	1 876 019	1 876 019	1 617 918
USD	1 500	11 111	12 167
EUR	138 103	1 242 927	1 286 110
DKK	349 583	418 623	320 253
SEK	169 890	136 748	257 279
CHF	2 600	19 467	23 250
Balanseførte lånekostnader		- 7 002	- 8 373
Balanseført verdi 31.12.		3 697 893	3 508 604
Øvrig langsiktig gjeld		294 103	301 204
Sum langsiktige forpliktelser		3 991 996	3 809 808

Kontraktsmessige avdrag

Beløp i NOK 1 000	2014
2016	276 929
2017	216 855
2018	453 699
2019	1 987 880
2020 eller senere	1 063 635
Sum	3 998 998

Første års avdrag av langsiktig gjeld er presentert som del av kortsiktig rentebærende gjeld.

NOTE 25	ANNEN KORTSIKTIG GJELD	
Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Leverandørgjeld	1 500 253	1 074 147
Skyldige offentlige avgifter	260 265	218 230
Annen kortsiktig gjeld	1 247 692	1 172 188
Sum	3 008 210	2 464 565

NOTE 26

PANTSTILLELSER, GARANTIER OG BETINGEDE
FORPLIKTELSER**Bokført gjeld som er sikret ved pant**

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Lånefasiliteter	2 793 173	1 845 942
Faktoring	24 525	8 383
Sum	2 817 698	1 854 325

Lånefasiliteter består av ulike kredittfasiliteter i konsernet. Disse er typisk sikret ved fordringer, varelager, driftsmidler og investeringseiendom. Rentebetingelsene er flytende renter.

Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Investeringseiendom	1 499 663	1 222 094
Andre varige driftsmidler	618 578	136 928
Varelager	876 988	497 486
Fordringer	840 472	519 078
Sum	3 835 701	2 375 586

Maksimal eksponering på ovennevnte eiendeler	3 835 701	2 375 586
--	-----------	-----------

Garantiansvar og ikke balanseførte forpliktelser

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Kommitert kapital til fondsinvesteringer	655 462	903 209
Kommiterte egenkapitalinnskudd i selskapsinvesteringer	397 614	
Garantiansvar uten sikkerhet	939 783	923 476
Klausuler vedrørende minimumskjøp i avtaler med leverandør	255 789	187 190
Andre forpliktelser 1)	130 285	108 369
Sum	2 378 933	2 122 244

1) Andre forpliktelser knytter seg hovedsakelig til tilbakekjøpsforpliktelser på salg av maskiner, samt investeringsforpliktelser knyttet til utvikling av investeringseiendom og bygging av produksjonsanlegg.

Risikostyring vedrørende investeringsvirksomheten i Ferd er omtalt i [note 6](#).

Valutarisiko

Kontrakterte valutastrømmer fra operasjonell drift sikres normalt i sin helhet, og prognostiserte kontantstrømmer sikres i en viss utstrekning. Renteutbetalinger relatert til konsernets lån i utenlandsk valuta sikres langt på vei av motgående kontantstrømmer fra konsernets virksomhet. Instrumenter som valutaterminkontrakter, valutabytteavtaler og opsjoner kan benyttes for å styre konsernets valutaeksponering.

Utestående valutaterminforretninger knyttet til operasjonell drift:

Beløp i NOK 1 000	Valutakjøp		Valutasalg	
	Valuta	Beløp	Valuta	Beløp
	NOK	325 716	EUR	- 38 180
	NOK	27 175	EUR	- 3 000
	EUR	15 400	CAD	- 22 104
	EUR	200	CHF	- 240
	EUR	10	CZK	- 276
	EUR	3 000	DKK	- 22 319
	EUR	3 000	GBP	- 2 381
	EUR	2 686	JPY	- 380 000
	EUR	3 680	NOK	- 31 415
	EUR	4 700	RUB	- 367 141
	EUR	1 500	SEK	- 14 315
	EUR	600	USD	- 731
	JPY	6 506 298	EUR	- 48 518
	PLN	2 962	EUR	- 700
	RUB	26 388	EUR	- 300
	SEK	4 766	EUR	- 500
	USD	2 300	CAD	- 2 516
	USD	30 401	EUR	- 24 400

Ca 80 % av terminforretningene med kjøp av JPY / salg av EUR forfaller i 2016 og 2017. Alle øvrige valutaterminforretningene forfaller i løpet av 2015.

Renterisiko

Konsernet har kortsiktig rentebinding på langsiktige innlån i overensstemmelse med egne retningslinjer. Dette gjelder for lån i norske kroner så vel som i utenlandsk valuta. Konsernet benytter renteswapper for å redusere renteeksponeringen ved å bytte fra flytende renter til faste renter for en del av lånene.

Utestående renteswapper

Beløp i NOK 1 000	Valuta	Beløp	Mottar	Betaler	Gjenstående løpetid
	DKK	100 000	6M CIBOR	Fast 2.97% - 4.15%	0.7 - 2.5 år
	EUR	100 000	3M EURIBOR	Fast 0.77% - 2.88%	1.2 - 5.0 år
	USD	1 089	3M LIBOR	Fast 1.27%	1.25 år
	NOK	16 916	3M NIBOR	Fast 3.3%	1.25 år
	CHF	2 178	3M LIBOR	Fast 0.82%	1.25 år

Tabellen inkluderer derivater for sikring

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for at en motpart vil misligholde sine kontraktsmessige forpliktelser som resulterer i økonomisk tap for konsernet. Konsernet har vedtatt en policy om å kun være eksponert mot kredittverdige motparter, og innhenter uavhengige kreditanalyser for alle vesentlige motparter der dette er tilgjengelig. I de tilfeller dette ikke er tilgjengelig benytter konsernet annen offentlig tilgjengelig finansiell informasjon og egen handel for å vurdere kredittverdigheten.

NOTE 28**SIKRINGSBOKFØRING - OPERASJONELL DRIFT****SIKRINGSBOKFØRING - OPERASJONELL DRIFT**

Sikringsreserven består av den effektive delen av akkumulerte netto endringer i virkelig verdi av kontantstrømsikring relatert til sikrede transaksjoner som foreløpig ikke har funnet sted. Bevegelser i sikringsreserven er beskrevet i tabellen nedenfor.

Beløp i NOK 1 000	2014				2013			
	Rente- swapper	Valuta- terminer	Råvare- derivater	Sum	Rente- swapper	Valuta- terminer	Råvare- derivater	Sum
Inngående balanse	- 7 728	- 25 002	- 2 997	- 35 726	- 27 989	- 8 482	640	- 35 830
Gevinst/tap på konstantstrømsikring	- 27 090	- 15 161	- 13 583	- 55 834	54 115	- 10 546	- 4 679	38 890
Resultatført inntekt/kostnad	10 884	7 226	3 550	21 660	- 25 922	- 7 855	593	- 33 185
Valutaomregning	- 1 238	921	- 733	- 1 050	- 162	- 3 673	- 743	- 4 579
Utsatt skatt (se note 9)	3 337	1 885	2 062	7 284	- 7 770	5 555	1 192	- 1 023
Effekt av konstantstrømsikring i totalresultat	- 14 106	- 5 130	- 8 703	- 27 940	20 261	- 16 520	- 3 637	104
Utgående balanse	- 21 834	- 30 132	- 11 700	- 63 666	- 7 728	- 25 002	- 2 997	- 35 726

Negative beløp representerer en forpliktelse og en reduksjon i egenkapitalen.

Gevinst/tap overført fra andre inntekter og kostnader i resultatregnskapet i perioden er inkludert i følgende poster i resultatregnskapet:

Beløp i NOK 1 000	2014	2013
Varekostnader	- 6 307	9 060
Andre driftskostnader	- 5 947	- 1 179
Netto finansresultat	- 9 406	25 304
Sum	- 21 660	33 185

Negative beløp representerer inntekt.

Likviditetsrisiko- operasjonell drift

Likviditetsrisiko i operasjonell drift knytter seg hovedsakelig til risikoen for at Elopak, Telecomputing, Mestergruppen, Servi og Swix ikke vil være i stand til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Den operasjonelle likviditetsrisikoen styres ved å ha tilstrekkelige likviditetsreserver og trekkmuligheter på bankfasiliteter og lånerammer, samt ved kontinuerlig overvåkning av fremtidige og faktiske kontantstrømmer.

Følgende tabeller gir en oversikt over konsernets kontraktmessige løpetid for finansielle forpliktelser etter forfall. Tabellene er utarbeidet basert på den tidligste datoen konsernet kan bli pålagt å betale.

31.12.14					
Beløp i NOK 1 000		Mindre enn 1 år	1-3 år	3-5 år	Sum
Kredittinstitusjoner		1 331 032	324 828	2 359 894	4 015 754
Leverandørgjeld		1 500 253			1 500 253
Øvrig langsiktig gjeld			151 847	162 703	314 550
Offentlige avgifter og annen kortsiktig gjeld		1 247 394			1 247 394
Sum 1)		4 078 679	476 675	2 522 597	7 077 951

31.12.13					
Beløp i NOK 1 000		Mindre enn 1 år	1-3 år	3-5 år	Sum
Kredittinstitusjoner		525 844	324 049	3 192 937	4 042 830
Leverandørgjeld		1 074 147			1 074 147
Øvrig langsiktig gjeld			256 120	45 084	301 204
Offentlige avgifter og annen kortsiktig gjeld		935 883			935 883
Sum 1)		2 535 874	580 169	3 238 021	6 354 064

1) Tabellen inkluderer ikke leieforpliktelser, garantiforpliktelser og ikke balanseførte forpliktelser. Se nærmere beskrivelse av disse i [note 26](#) og [note 30](#).

Tabellen nedenfor viser forventede inn- og utbetalinger på derivater:

31.12.14					
Beløp i NOK 1 000		Mindre enn 1 år	1-3 år	Over 3 år	Sum
Netto oppgjør					
Renteswapper		- 1 202	22 313	- 2 088	19 023
Valutaterminer		- 38 659	- 22 761		- 61 420
Råvarederivater		- 14 634			- 14 634
Sum		- 54 495	- 448	- 2 088	- 57 031

31.12.13					
Beløp i NOK 1 000		Mindre enn 1 år	1-3 år	Over 3 år	Sum
Netto oppgjør					
Renteswapper		1 915	5 750	18 022	25 687
Valutaterminer		- 35 969	- 19 892	- 3 437	- 59 298
Råvarederivater					
Sum		- 34 054	- 14 142	14 585	- 33 611

Trekkfasiliteter

Tabellen under viser en oversikt over benyttet og ubenyttede trekkfasiliteter pr 31.12.

	2014		2013	
	Benyttet	Ubenyttet	Benyttet	Ubenyttet
Kassekreditt				
Sikret	175 351	251 149	122 925	256 587
Usikret	114 813	694 233	163 744	526 438
Lånefasiliteter				
Sikret	2 701 490	7 578 816	2 300 529	7 716 123
Usikret				
Faktoring				
Sikret	20 376	4 149	514 191	268 634
Usikret	703 872	236 412		
Sum sikret	2 897 217	7 834 114	2 937 645	8 241 344
Sum usikret	818 685	930 645	163 744	526 438

Konsernet som utleier, operasjonell leasing

Konsernet leier ut utstyr og anlegg ved operasjonelle leieavtaler. I hovedsak leies maskiner ut til kunder av Elopak som benytter de i sin egen produksjon.

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra operasjonelle leasingavtaler	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som inntekt	110 555	101 495
Minimumsleie (herunder fast leie) innregnet som inntekt		3 933
Sum	110 555	105 428

På balansedagen har konsernet kontrahert følgende fremtidige minimumsleier:	2014	2013
Totalt forfall neste år	93 034	80 291
Totalt forfall 2-5 år	282 959	225 228
Totalt forfall etter 5 år	31 356	41 095
Sum	407 349	346 614

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Konsernet som utleier, finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leieinntekter fra finansielle leasingavtaler	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som inntekt	17 617	6 019
Finansinntekter innregnet fra avtaler om finansiell leasing		
Totale inntekter fra finansiell lease	17 617	6 019

Forholdet mellom bruttoinvesteringen og nåverdi av utestående minimumsleie:	2014	2013
Brutto fordringer fra leieavtaler	17 617	27 528
Ikke-opptjent finansinntekt	- 2 439	- 3 303
Nettoinvestering fra finansiell lease (nåverdi)	15 178	24 225

Konsernet som leietaker, operasjonell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader fra operasjonelle leasingavtaler	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	158 824	153 379
Minimumsleie (herunder fast leie) innregnet som kostnad	183 310	151 328
Fremleieinnbetalinger innregnet som kostnadsreduksjoner	- 171	- 934
Totale leiekostnader	341 963	303 773

Forfaller til betaling	2014	2013
Totalt kostnader neste år	338 231	280 803
Totalt kostnader 2-5 år	947 479	887 725
Totalt kostnader etter 5 år	822 811	426 201
Total	2 108 521	1 594 729

Beløp er oppgitt i ikke-neddiskonterte tall.

Fordeling av den samme leieforpliktelsen på leieobjekt	2014	2013
Bygninger og tomter	1 799 654	1 308 512
Maskiner og anlegg	207 495	193 384
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	101 372	92 833
Totale leieforpliktelser knyttet til operasjonell innleie	2 108 521	1 594 729

Konsernet som leietaker - finansiell leasing

Spesifikasjon av årets leiekostnader	2014	2013
Samlet variabel leie innregnet som kostnad	6 610	8 922
Totale leiekostnader	8 922	8 922

Oversikt over fremtidig minsteleie og tilhørende nåverdi, fordelt på forfallstidspunkter:	Minsteleie	Beregnet rente Nåverdi	
Samlede forfall i løpet av ett år	1 077	25	1 052
Samlede forfall i år 2-5	131	8	123
Samlede forfall etter 5 år			
Totale leieforpliktelser knyttet til finansiell innleie	1 208	33	1 175

Netto balanseført verdi av leasede eiendeler, fordelt på anleggsklasse.	2014	2013
Driftsløsøre, transportmidler og inventar	4 005	15 447
Total balanseført verdi av leasede eiendeler	4 005	15 447

Driftsmidlene inngår også i driftsmiddelnoten ([note 14](#)).

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er beskrevet i [note 12](#).

Styret og ledende ansatte

Rettigheter og forpliktelser som styremedlem fremgår av selskapets vedtekter og norsk lov. Selskapet har ingen vesentlige avtaler med foretak hvor et styremedlem har betydelig interesse. Eierandeler i Ferd AS eid av styremedlemmer fremkommer av [note 22](#). Informasjon om honorar til styremedlemmer og ledende ansatte fremkommer av [note 11](#).

NOTE 32**HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN**

Ferd AS har etter balansedagen avgitt ytterligere garantier overfor tredjepart for inntil 350 MNOK. Garantien kan bli gjort gjeldende dersom den Ferd har garantert for ikke oppfyller sine leveringsforpliktelser. Garantien har en varighet på inntil fire år.